

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Tereza Šmídová

Ochrana obětí trestných činů

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Bc. Vladimír Pelc, Ph.D.

Katedra: Katedra trestního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 18. 6. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval/a samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 108 772 znaků včetně mezer.

Tereza Šmídová

V Praze dne 18. června 2024

Obsah

Úvod	1
1. Základní pojmy	3
1.1. Oběť	3
1.2. Viktimizace	4
1.3. Soukromí	6
1.4. Dílčí shrnutí základních pojmů	7
2. Teoretická východiska ochrany soukromí obětí	9
2.1. Význam ochrany soukromí obětí	9
2.2. Soft-law týkající se obětí	10
2.3. Evropské právo	11
2.4. Příklady přístupů k ochraně soukromí oběti v zahraničí	12
2.5. Dílčí shrnutí východisek ochrany soukromí obětí	15
3. Právo na ochranu soukromí (§ 15-16 ZOTČ)	16
3.1. Obecně	16
3.2. Zveřejňování informací o činnosti OČTŘ	16
3.3. Absolutní zákaz zveřejnění informací o totožnosti	19
3.4. Odposlech, záznam telekomunikačního provozu a údaje o něm, sledování	20
3.5. Výjimky ze zákazu zveřejnění	21
3.6. Ochrana vybraných osobních údajů oběti	23
3.7. Dílčí shrnutí ustanovení ZOTČ a TŘ na ochranu soukromí oběti	25
4. Soukromí oběti versus zásada veřejnosti	27
4.1. Zásada veřejnosti a její význam	27
4.2. Účast veřejnosti na hlavním líčení a možnosti jejího omezení	29
4.3. Pořizování záznamů o průběhu soudního jednání	30

4.4. Rozsudek	32
4.5. Dílčí shrnutí vztahu ochrany soukromí obětí a zásady veřejnosti	33
5. Role médií v ochraně soukromí obětí	35
5.1. Základní principy fungování médií	35
5.2. Činnost médií v souvislosti s trestním řízením.....	36
5.3. Principy poskytování informací o trestních řízeních prostřednictvím médií	37
5.4. Přístup hromadných sdělovacích prostředků k obětem trestných činů.....	39
5.5. Prostředky ochrany obětí proti nezákonnému postupu médií	41
5.6. Příklady z české praxe	43
5.7. Dílčí shrnutí úlohy médií v ochraně soukromí obětí	44
Závěr.....	46
Seznam zkratk.....	48
Seznam použitých zdrojů	49
Název práce, abstrakt a klíčová slova v českém jazyce	58
Název práce, abstrakt a klíčová slova v anglickém jazyce.....	59

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala doc. JUDr. Bc. Vladimíru Pelcovi, Ph.D., za odborné rady při vedení mé práce. Poděkování patří také mé rodině a partnerovi za podporu po celou dobu mého studia.

Úvod

Obětí trestného činu (dále také jen „oběť“) se může stát kdokoliv z nás. Taková situace s sebou přináší pocity strachu, smutku, hněvu či například studu. I přesto se ještě donedávna se právo soustředilo pouze na to, zda oběť (respektive poškozený) má, či nemá právo na náhradu újmy, jiné potřeby a prožívání obětí nebyly předmětem jeho zájmu. Před více než 10 lety však byl přijat český zákon o obětech trestných činů, jehož účelem bylo zlepšit postavení obětí v právním řádu i ve společnosti¹. Povědomí o tom, jak oběť ovlivňuje trestný čin a následná účast na trestním řízení, se od té doby významně rozšířilo. I tak ale zůstává mnoho dílčích otázek přístupu k obětem nevyjasněných.

Pozice oběti je nevýhodná. Trestný čin již zasáhl do jejího života, ale před ní se ještě rozprostírá trestní řízení, které pro ni může představovat hrozbu další traumatizace. Orgány činné v trestním řízení pravděpodobně budou zjišťovat informace, které spadají do osobní sféry oběti, účast na soudním jednání, kterému může přihlížet kdokoliv, také může být nepříjemným zásahem do soukromí. Pokud je navíc trestný čin předmětem zájmu hromadných sdělovacích prostředků, hrozí, že se celý její příběh stane veřejným. Hranice toho, co si střežíme jako svůj soukromý život, se mohou osobu od osoby lišit, je však velmi pravděpodobné, že v důsledku trestního řízení budou nuceně překročeny.

Právě dopad trestního řízení na soukromí oběti je jednou z oblastí, jimž v odborné literatuře nebývá věnován komplexní prostor. Přitom soukromí představuje pocit bezpečí, prostor pro budování vlastní identity, zkratka „*právo být sám sebou*“². Jeho hodnota je o to větší u osoby, jejíž životní jistoty byly narušeny v důsledku trestného činu, a potřebuje tudíž klidné zázemí pro vyrovnání se s touto negativní zkušeností. Ochrana soukromí může být podkladem jak pro předcházení další psychické újmy oběti, tak pro zajištění jejího fyzického bezpečí³.

---

¹ GŘIVNA, Tomáš. Zákon o obětech trestných činů. In: JELÍNEK, Jiří, GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila et al. *Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu*. Praha: Leges, 2012, s. 22.

² ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina. Čl. 10 [Právo na soukromí v širším smyslu]. In: WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo, BAŇOUC, Hynek et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 262.

³ GŘIVNA, Tomáš. § 16 [Poskytování osobních údajů obětí]. In: GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, PRÁŠKOVÁ, Helena, MARVANOVÁ, Hana et al. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 130.

Cílem této práce je zaprvé ozřejmit, za jakými účely je třeba soukromí obětí chránit, jinými slovy, jak velký dopad ochrana soukromí má. Práce zadruhé shrne, jakými nástroji je soukromí obětí chráněno, respektive jaká ustanovení právních předpisů se této problematice věnují. Třetím cílem práce je analýza, jakým způsobem se vyvažuje zájem na ochraně soukromí se zájmy jinými. Těmi jsou například právo veřejnosti na účast na trestním řízení, právo na obhajobu nebo svoboda projevu hromadných sdělovacích prostředků.

Tato práce je členěna do pěti kapitol, ty následně do podkapitol. První kapitola se zaměří na základní pojmy, které bude práce dále používat. Těmi jsou oběť trestného činu (kdo může být obětí, zásada presumpce oběti, zvláště zranitelná oběť), viktimizace (příčiny a druhy) a soukromí (teoretické pojetí, složky, zakotvení v právním řádu). Druhá kapitola poté obecně nastíní, z čeho ochrana soukromí obětí vychází. Jednak blíže rozebere, v čem spočívá důležitost ochrany soukromí, jednak představí, jaké mezinárodní a evropské prameny česká právní úprava musí respektovat. Závěr kapitoly bude věnován exkurzu do angloamerického pojetí ochrany soukromí obětí. Kapitola třetí se již bude věnovat platné české právní úpravě, konkrétně ochraně totožnosti obětí, kterou upravují § 15 a 16 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (dále jen jako „ZOTČ“), a také § 8a až 8d zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „TŘ“ nebo „trestní řád“). Čtvrtá kapitola nejprve představí zásadu veřejnosti a její význam, následně popíše konflikt mezi ní a zájmem oběti na ochraně jejího soukromí. Zanalyzuje jednotlivé situace upravené právem, ve kterých je nutné hledat mezi těmito právními statky spravedlivou rovnováhu, například při pořizování audiovizuálních záznamů ze soudního jednání. Poslední kapitola se zaměří na to, jak do soukromí obětí zasahují hromadné sdělovací prostředky při informování o trestněprávních kauzách. Zpočátku se bude více věnovat roli médií ve společnosti a trestním řízení obecně, poté nastíní, jaké přístupy vůči obětem a jejich příběhům jsou vhodné, nebo nevhodné. Na závěr shrne, jak se oběť proti zásahu médií do jejího soukromí může bránit, což blíže osvětlí příklady z rozhodovací praxe soudů.

Diplomová práce bude zpracována metodou deskripce a následné analýzy zdrojů. Mezi ně patří v první řadě mezinárodní, evropské a vnitrostátní právní předpisy, důvodové zprávy k nim, judikatura českých soudů a Evropského soudu pro lidská práva. Ty doplní řada tuzemské i zahraniční literatury, zejména komentáře, viktimologické a trestněprávní monografie.

1. Základní pojmy

Tato kapitola si klade za cíl vymezit termíny, které budou v práci dále používány. Stěžejním pojmem je oběť trestného činu a její odlišení od poškozeného. Ve vztahu k dalšímu výkladu je nutné vymezit také viktimizaci a jednotlivé druhy viktimizace. Vzhledem k zaměření práce je třeba blíže rozebrat koncept soukromí, zejména jeho jednotlivé složky.

1.1. Oběť

Z viktimologické perspektivy se osoba dostává do pozice oběti v okamžiku, když jsou naplněny dva požadavky – objektivní (je zasaženo právo dané osoby) a subjektivní (tento zásah je vnímán negativně)⁴. Podle českého právního řádu se obětí trestného činu rozumí „*fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena škoda nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil nebo měl obohatit*“⁵. Legální definice tedy oběť definuje úžeji, jednak vyžaduje, aby narušení práva mělo povahu trestného činu či činu jinak trestného a jednak konkrétněji vymezuje účinky tohoto jednání. Není však nutné, aby oběti byla újma skutečně způsobena, postačí, že její způsobení bylo pachatelem zamýšleno.

Obětí mohou být pouze fyzické osoby, protože pouze ty mohou pociťovat útrapy v souvislosti se spáchaným trestným činem⁶. V některých případech mohou být obětí i pozůstalí oběti, které byla trestným činem způsobena smrt, a to stručně řečeno příbuzní v pokolení přímém, sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel, druh a osoba s vyživovací povinností či osoba vyživovaná primární obětí⁷.

Zásada presumpce oběti vyžaduje, aby s každou osobou, která se za oběť považuje, bylo jako s takovou zacházeno, dokud nevyjde najevo opak⁸, jelikož odkládání poskytnutí péče

---

⁴ POLÁK, Peter, KNÁPKOVÁ, Danka a TITTLLOVÁ, Marcela. *Repetitorium kriminologie*. Žilina: EuroKódex, 2015, s. 38.

⁵ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 2 odst. 2.

⁶ GRĚVNA, Tomáš. § 2. Vymezení pojmů. In: GRĚVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 24.

⁷ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 2 odst. 3.

⁸ Ibid, § 3 odst. 1.

a přiznání práv oběti až v závislosti na výsledku trestního řízení by zvyšovalo riziko sekundární viktimizace a bylo proti účelu ZOTČ.

ZOTČ přiznává specifické postavení zvláště zranitelné oběti, kterou se rozumí například dítě nebo oběť vybraných trestných činů (znásilnění, obchodování s lidmi aj.)⁹. Ačkoliv každá oběť je vystavena nebezpečí vzniku druhotné újmy, některé oběti mohou citlivěji reagovat na stres způsobený účastí v trestním řízení¹⁰, proto zákonodárce těmto osobám zaručuje speciální zacházení, aby riziko druhotné viktimizace bylo sníženo v maximální možné míře¹¹.

Oběť je nutné odlišit od osoby poškozeného, ačkoliv často půjde o jednu a tutéž osobu. Zatímco poškozený je jednou ze stran trestního řízení, oběť je vnímána jako „*adresát zvláštní péče poskytované státem*“¹². Poškozeným může být i právnická osoba, nemůže jím však být ten, komu nebyla skutečně způsobena újma. Práva poškozeného mohou přejít i na právního nástupce, kdežto práva oběti ze svojí podstaty nikoliv¹³. Naopak zatímco oběť zahrnuje i příbuzné osoby, jež v souvislosti s trestným činem zemřela, pojem poškozeného se na pozůstalé nevztahuje¹⁴.

1.2. Viktimizace

Viktimizací nazýváme postup, „*v němž se potenciální oběť stává obětí skutečnou*“¹⁵. Označujeme tak souhrnně újmu, která byla oběti v souvislosti se spáchaným trestným činem způsobena. Z psychologického hlediska je jádrem viktimizace zvládnání následků utrpěné újmy¹⁶. Viktimizace podle povahy újmy dále dělíme na primární, sekundární a terciární. Zvláště stojícím fenoménem je takzvaná reviktimizace (opakovaná viktimizace).

---

⁹ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 2 odst. 4.

¹⁰ GRIVNA, Tomáš. § 2. *Vymezení pojmů*, s. 27.

¹¹ BAXA, Josef. Poškozený. In: ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef, BAXA, Josef, FRYŠTÁK, Marek et al. *Trestní právo procesní*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 231.

¹² GRIVNA, Tomáš. Úvod. In: GRIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 12.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ MUSIL, Jan. Oběť trestného činu. In: GRIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana, DRÁPAL, Jakub a BOHUSLAV, Lukáš. *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 124.; GRIVNA, Tomáš. § 2. *Vymezení pojmů*, s. 31.

¹⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 104.

Primární viktimizace označuje újmu, jež vzniká v přímé souvislosti s jednáním pachatele¹⁷. Může se projevit například jako škoda na majetku či újma na zdraví. Vzniku primární újmy již ex post není možné předejít, péče o oběť se tedy může zaměřit jen na odstranění následků.

Sekundární viktimizace vzniká tehdy, když je oběti způsobena další újma až po dokonání trestného činu. Jejím původcem může být například sám pachatel, častěji však bývá způsobena reakcemi společnosti na trestný čin či nevhodným chováním orgánů činných v trestním řízení¹⁸. Mezi zacházení s obětí, které lze považovat za rizikové, patří přenos viny na oběť, nerespektování soukromí oběti, snahy o poškození dobrého jména oběti či bagatelizace újmy¹⁹. Sekundární rány jsou poté utvářeny zejména následujícími pocity oběti: pocitem nespravedlnosti, pocitem nedůstojnosti a pocitem izolace²⁰. Podstatné je, že na rozdíl od primární újmy lze újmě druhotné předejít. Orgány činné v trestním řízení (dále jen „OČŘ“), tedy představitelé oficiální kontroly, mohou svým přístupem ke vzniku druhotné újmy značně přispět, jelikož jsou to právě ony, kdo vykládá, k čemu při trestném činu došlo a proč²¹. Je tedy žádoucí snížit riziko sekundární viktimizace ze strany státních orgánů na minimum, zejména snahou pochopit psychologickými procesy, kterými oběti po spáchání činu prochází²². Postup orgánů činných v trestním řízení by vůči oběti měl být co nejméně ohleduplný²³.

Viktimizace terciární na prvotní i druhotní újmu navazuje, dochází k ní v případě, kdy se oběť pod tíhou viktimizace duševně výrazně změní²⁴, a to i přesto, že již formálně došlo k odškodnění a uzdravení²⁵. Projevuje se například větší změnou životních plánů (povolání, životní styl), proměnou osobnosti či trvalou změnou chování²⁶. Riziko terciární viktimizace je vázáno zejména na resilienci a osobnostní nastavení oběti.

---

¹⁷ MUSIL, Jan. *Oběť trestného činu*, s. 128.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forezní praxi*. Praha: Portál, 2014, s. 63–5.

²⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. Praha: Eurounion, 1998, s. 112–3.

²¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forezní praxi*, s. 61.

²² SCHNEIDER, Hans Joachim. *Kriminologie: ein internationales Handbuch. Band 1, Grundlagen* [online]. Berlin: De Gruyter, 2013, s. 260 [cit. 12. 12. 2023]. Dostupné z: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783110248272>

²³ MUSIL, Jan. *Oběť trestného činu*, s. 128.

²⁴ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace: status oběti a jeho význam: prevence a vyrovnávání se s viktimizací: reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada, 2016, s. 83.

²⁵ DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2022, s. 122.

²⁶ Ibid.

Reviktimizací rozumíme viktimizaci osoby, které se již dříve stala obětí trestného činu²⁷. Právě u dřívějších obětí je nejvyšší riziko opakované viktimizace, což je do značné míry zapříčiněno psychosociální újmou, která byla oběti způsobena (například pocitem ztráty kontroly)²⁸.

1.3. Soukromí

Právo na ochranu soukromí lze v nejširším smyslu chápat jako „právo být nechán na pokoji“²⁹, tedy závazek státu nezasahovat do osobní sféry jednotlivce. Soukromí je obecně souhrnem dílčích práv, která chrání myšlenky, prožívání a identitu osob³⁰, a to v zásadě do té míry, do jaké se je ony samy nerozhodnou sdílet s okolním světem.

Nedotknutelnost soukromého života tak, jak je zakotvena v usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „LZPS“), představuje v liberálních demokratických státech „záruku individuální nezávislosti a lidské svobody“³¹. Obecným účelem této základní svobody je „právo být sám sebou“³², tedy jednak mít svůj chráněný osobní prostor, moci se rozhodovat podle svého uvážení a cítit se respektován ostatními. Jinými slovy také zajišťuje možnost rozvoje a realizace osobnosti jednotlivce³³. Soukromí má jak svoji aktivní stránku (rozhodování o svém osudu) tak pasivní (vyloučení negativních zásahů ostatních do její důstojnosti, sociálních vztahů a cti)³⁴.

Soukromí se vyznačuje svojí multidimenzionální povahou, jelikož tento pojem ve skutečnosti zahrnuje rozličné množství aspektů fyzické a psychické integrity a sociálního života jednotlivce³⁵. Mezi ně patří ochrana osobní sféry v užším smyslu (lidská důstojnost, čest, dobrá

---

²⁷TITLOVÁ, Marcela. Oběti kriminality. In: JELÍNEK, Jiří, BRANDTNER, Anna, DVOŘÁK, Marek, GALOVCOVÁ, Ingrid, KRUPÍČKA, Jiří et al. *Kriminologie*. Praha: Leges, 2021, s. 184.

²⁸SCHNEIDER, Hans Joachim. *Kriminologie*, s. 239.

²⁹WARREN, Samuel D. a BRANDEIS, Louis D. The Right to Privacy. *Harvard Law Review* [online]. 1890, roč. 4, č. 5, s. 193 [cit. 02. 12. 2023]. Dostupné z: https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html

³⁰Ibid., s. 205.

³¹Nález Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09, bod 19.

³²ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina. *Čl. 10 [Právo na soukromí v širším smyslu]*, s. 262.

³³Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, bod 29.

³⁴ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina. *Čl. 10 [Právo na soukromí v širším smyslu]*, s. 263.

³⁵S. a Marper proti Spojenému království, rozsudek ESLP ze dne 4. 12. 2008, stížnosti č. 30562/04 a 30566/04, bod 66.

pověst, jméno) chráněná čl. 10 odst. 1 LZPS, právo na informační sebeurčení podle čl. 10 odst. 3 LZPS, právo na rodinný život vymezené v čl. 32 LZPS, ochrana soukromí v jeho prostorové dimenzi (obydlí) podle čl. 12 LZPS a důvěrnost komunikace v rámci čl. 13 LZPS. Tento výčet však stále není možné považovat za vyčerpávající a konečný³⁶, mimo jiné i proto, že i povaha zásahů do soukromí se neustále vyvíjí³⁷.

Pro účely této práce je nejdůležitější složkou soukromí právo na informační sebeurčení. Tím je míněno „*právo jednotlivce rozhodnout podle vlastního uvážení, zda vůbec, a pokud ano, v jakém rozsahu, jakým způsobem a za jakých okolností mají být skutečnosti a informace z jeho osobního soukromí zpřístupněny jiným subjektům*“³⁸. Právo na informační sebeurčení garantuje kontrolu jednotlivce nad tím, jaké informace o něm budou veřejně šířeny³⁹. Vztahuje se na shromažďování informací, jejich uchování, zveřejňování a jiné nakládání s nimi⁴⁰. V současné době se samozřejmě vztahuje i na informace a jejich šíření v digitální podobě⁴¹. Hranice tohoto práva si však může svým přístupem k veřejnému sdílení informací o sobě vymežit i chráněná osoba sama⁴².

1.4. Dílčí shrnutí základních pojmů

Obětí trestného činu může být pouze fyzická osoba, ale nezáleží, zda jí skutečně byla trestným činem způsobena újma (postačí, že existovalo takové nebezpečí). Obětí navíc mohou být i příbuzní osoby zemřelé v souvislosti s trestným činem. Naopak poškozený může být i právnická osoba, avšak ne ten, komu nebyla skutečně způsobena újma, tento pojem se také nevztahuje na pozůstalé⁴³.

---

³⁶ ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina. *Čl. 10 [Právo na soukromí v širším smyslu]*, s. 262.

³⁷ Například internetové vyhledávače umožňují komukoliv najít desítky informací o našem životě i z pohodlí domova. [KÜHN, Zdeněk. Transformace pojmu soukromí na počátku třetího milénia. *Jurisprudence*. 2017, roč. 26, č. 2, s. 7.]

³⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, bod 29.

³⁹ KÜHN, Zdeněk. *Transformace pojmu soukromí na počátku třetího milénia*, s. 4.

⁴⁰ KRATOCHVÍL, Jan. Právo na soukromí (čl. 10). In: KÜHN, Zdeněk, KMEC, Jiří, KOSAŘ, David, ANTOŠ, Marek, ASKARI, Daniel et al. *Listina základních práv a svobod. Velký komentář*. Praha: Leges, 2022, s. 551.

⁴¹ MALSCH, Marijke. Victims' Fundamental Need for Safety and Privacy and the Role of Legislation and Empirical Evidence. *Erasmus Law Review* [online]. 2021, roč. 14, č. 3, s. 2 [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4089706>

⁴² ŠIMÍČEK, Vojtěch, ed. *Právo na soukromí*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011, s. 16.

⁴³ GRÍVNA, Tomáš. *Úvod*, s. 12.

Primární viktimizací je újma způsobená oběti pachatelem, sekundární jí způsobuje okolí svojí reakcí na trestný čin (například nerespektováním soukromí)⁴⁴. Terciární viktimizace jsou dlouhodobé změny v osobnosti a životním stylu oběti. Reviktimizací rozumíme opakované spáchání trestného činu na téže oběti.

Soukromím označujeme souhrn dílčích práv, které tvoří chráněný prostor jednotlivce. Jednou z jeho složek je právo na informační sebeurčení, tedy možnost kontrolovat to, jaké informace o nás budou veřejně šířeny⁴⁵.

---

⁴⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forezní praxi*, s. 63–5.

⁴⁵ KÜHN, Zdeněk. *Transformace pojmu soukromí na počátku třetího milénia*, s. 4.

2. Teoretická východiska ochrany soukromí obětí

Tato kapitola představí teoretický podklad pro následující, na českou právní úpravu zaměřené, kapitoly. Vypořádá se s otázkou, jaký má ochrana soukromí obětí význam jak pro oběť, tak pro stát a jeho orgány. Dále nastíní, z jakých mezinárodních dokumentů ochrana obětí vychází, respektive jak se tyto dokumenty staví k problematice ochrany soukromí. Pro rozšíření povědomí o alternativních přístupech k ochraně soukromí obětí také stručně zmíní, jak se s ní vyrovnávají angloamerické právní systémy.

2.1. Význam ochrany soukromí obětí

Pokud už došlo k tomu, že stát nesplnil svůj závazek ochránit osoby v jeho jurisdikci před tím, aby se staly oběťmi trestného činu, měl by se snažit tuto nesprávnost kompenzovat⁴⁶. Přinejmenším by měl k těmto osobám přistupovat tak, aby jim alespoň nevznikala další újma, což vyžaduje zejména respekt k důstojnosti, individualitě a potřebám oběti⁴⁷. Výchozím bodem pro zacházení s obětí by tak měla být ochrana před sekundární viktimizací^{48, 49}. Právě ochrana soukromí (či osobních údajů) může být podstatným nástrojem předcházení druhotné újmy či reviktimizaci⁵⁰.

Ačkoliv soukromí samotné je již hodnotou, kterou je třeba chránit, může také být spojeno s ochranou jiných zájmů oběti, například bezpečím⁵¹. Pachatel či jiné osoby se mohou uchýlit k pronásledování, zastrašování či odvetě⁵², čemuž se dá alespoň částečně předejít omezením přístupu těchto osob k údajům o soukromém životě oběti.

---

⁴⁶ ALBRECHT, Peter-Alexis. *Kriminologie: ein Studienbuch*. München: C. H. Beck, 1999, s. 390.

⁴⁷ GRÍVNA, Tomáš. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 23.

⁴⁸ KILCHLING, Michael, HENNIGHAUSEN, Johanna, HERZIG, Kristina a SCHÄDLER, Wolfram. *Opferschutz innerhalb und außerhalb des Strafrechts: Perspektiven zur Übertragung opferschützender Normen aus dem Strafverfahrensrecht in andere Verfahrensordnungen*. Berlin: Duncker & Humblot, 2018, s. 8.

⁴⁹ Viz podkapitola 1.2.

⁵⁰ GRÍVNA, Tomáš. § 16 [Poskytování osobních údajů oběti], s. 130.

⁵¹ DANCIG-ROSENBERG, Hadar a PUGACH, Dana. Between secondary victimization and positive victimology. In: RONEL, Natti a SEGEV, Dana, eds. *Positive Criminology* [online]. New York: Taylor & Francis Group, 2015, s. 294 [cit. 15. 12. 2023]. Dostupné z: ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=1968935>

⁵² VÁLKOVÁ, Jana. *Mezinárodní příručka pomoci obětem o využití a aplikaci deklarace OSN o základních principech spravedlnosti ohledně obětí trestného činu a ohledně obětí zneužití moci: návrh: duben 1997*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1997, s. 41.

Je pravděpodobné, že mnoho obětí se rozhodne trestný čin neoznámí kvůli obavám z necitlivého zacházení a další traumatizace. Jinými slovy, pokud se oběť necítí dostatečně chráněna před negativními důsledky trestního řízení, může se raději rozhodnout chránit sama tím, že spáchání trestného činu před OČTŘ skryje⁵³. Důraz na ohleduplné zacházení s obětí, včetně ochrany jejich soukromí, by tak mohl vést i ke snižování míry latentní kriminality⁵⁴.

Celkově lze shrnout, že mezi hlavní pohnutky, proč se soustředit na ochranu soukromí obětí, patří povinnost státu chránit oběť před utrpěním další újmy, zachování jejího bezpečí, a v neposlední řadě také větší ochotu obětí oznamovat spáchané trestné činy.

2.2. Soft-law týkající se obětí

Prvním významným dokumentem deklarujícím podporu obětem je Deklarace Organizace spojených národů (dále jen „OSN“) č. 40/34 o základních principech spravedlnosti pro oběti trestných činů a pro oběti zneužití moci ze dne 29. 11. 1985. Podle ní by se obecně s oběťmi „*mělo zacházet se soucitem a respektem k jejich důstojnosti*“⁵⁵. Konkrétně pak tato deklarace doporučuje „*přijímání opatření k minimalizaci nepříjemností pro oběti, ochraně jejich soukromí, je-li to nutné, a zajištění jejich bezpečnosti, jakož i bezpečnosti jejich rodin a svědků v jejich prospěch, před zastrásováním a odvetou*“⁵⁶. Ochrana soukromí je tak vnímána jako jeden z významných aspektů péče o oběti již na úrovni OSN.

Na tuto deklaraci pak navázala řada doporučení Výboru ministrů Rady Evropy, které se již problematice zásahu do soukromí věnují podrobněji. Nejstarší z nich, Doporučení Výboru ministrů Rec(85)11 ze dne 28. 6. 1985 o postavení oběti v rámci trestního práva a trestního řízení, zaprvé apeluje na to, aby politiky informování veřejnosti o průběhu trestních řízení braly v potaz potřebu oběti být chráněna před nepřiměřeným zásahem do soukromého života. Toto doporučení zadruhé doporučuje v situacích, kdy je to nutné, omezit veřejnost řízení před soudem či jinak

---

⁵³ DOERNER, William G. a LAB, Steven P. *Victimology*. New York: Taylor & Francis Group, 2021, s. 57.

⁵⁴ GRIVNA, Tomáš. § 1. Předmět úpravy. In: GRIVNA, Tomáš, ŠAMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 18.

⁵⁵ Deklarace OSN č. 40/34 o základních principech spravedlnosti pro oběti trestných činů a pro oběti zneužití moci ze dne 29. 11. 1985, čl. 4. Překlad autorka.

⁵⁶ *Ibid*, čl. 6 písm. d). Překlad autorka.

omezit publikaci osobních informací⁵⁷. Týká se tedy především sdělování informací ze strany OČTŘ a veřejnosti soudních líčení.

Doporučení Výboru ministrů Rec(2006)8 ze dne 14. 6. 2006 ohledně pomoci obětem trestných činů znovu státy vyzývá k zachování bezpečnosti, důstojnosti, soukromého a rodinného života oběti a k uznání negativního vlivu viktimizace na oběť⁵⁸. Státy by měly „*co nejvíce omezovat narušování soukromého a rodinného života obětí a chránit osobní údaje obětí*“⁵⁹, zároveň také apelovat na hromadné sdělovací prostředky, aby i ony šetřily soukromí obětí⁶⁰. Toto doporučení tedy cílí zejména na ochranu osobních údajů a roli médií.

Nejnovější Doporučení Výboru ministrů Rec(2023)2 ze dne 15. 3. 2023 o právech, službách a podpoře obětí trestného činu (dále jen „Doporučení o obětech“) soukromí obětí a předcházení sekundární viktimizaci věnuje relativně široký prostor. Vyzývá státy k zajištění dostupných prostředků k ochraně před sekundární a opakovanou viktimizací, zásahy do bezpečí, soukromí a důstojnosti obětí⁶¹. Mezi tato opatření by měla mimo jiné patřit tato: možnost konat soudní jednání bez přítomnosti veřejnosti, politiky zamezující zveřejňování osobních charakteristik, údajů či vyobrazení zranitelných obětí, podpora médií k vhodné samoregulaci⁶². Toto doporučení tudíž spíše shrnuje předchozí deklarace do jednoho ucelenějšího dokumentu, nové nástroje pro ochranu soukromí nenabízí.

2.3. Evropské právo

Na unijní úrovni se ochrany soukromí dotýkají rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. 3. 2001 o postavení obětí v trestním řízení (dále jen „rámcové rozhodnutí o obětech“) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu (dále jen „směrnice o minimálních pravidlech“). Rámcové rozhodnutí o obětech jednak státům přikazuje zajistit

---

⁵⁷ Doporučení Výboru ministrů Rec(85)11 ze dne 28. 6. 1985 o postavení oběti v rámci trestního práva a trestního řízení, čl. 15.

⁵⁸ Doporučení Výboru ministrů Rec(2006)8 ze dne 14. 6. 2006 ohledně pomoci obětem trestných činů, čl. 2.1.

⁵⁹ Ibid, čl. 10.8.

⁶⁰ Ibid, čl. 10.9.

⁶¹ Doporučení Výboru ministrů Rec(2023)2 ze dne 15. 3. 2023 o právech, službách a podpoře obětí trestného činu, čl. 15 odst. 1.

⁶² Ibid, čl. 15 odst. 2.

přiměřenou úroveň ochrany bezpečí a soukromí obětí a jejich rodin, a to zejména pokud viditelně hrozí zásah do těchto jejich práv⁶³. Členské státy jsou dále vedeny k tomu, aby byly k ochraně soukromí a vyobrazení k dispozici vhodné nástroje⁶⁴.

Směrnice o minimálních pravidlech ochranu soukromí vnímá jako důležitý prostředek proti hrozbě sekundární viktimizace či reviktimizace, a to zejména u dětských obětí⁶⁵. Členské státy opět mají podle svého uvážení zavést přiměřená opatření pro ochranu soukromí, osobní charakteristiky a pověsti obětí a jejich rodinných příslušníků. Totožnost dětských obětí nemá být zásadně publikována nikdy⁶⁶. Rovněž vybízí sdělovací prostředky k vytvoření vlastních pravidel pro zacházení s oběťmi trestných činů⁶⁷, což je realizací výše zmíněného Doporučení o obětech.

Rámcové rozhodnutí o obětech, respektive jej nahrazující směrnice o minimálních pravidlech, tak navazují na dokumenty Rady Evropy a registrují nutnost chránit soukromí obětí, úprava konkrétních opatření je však ponechána na členských státech.

2.4. Příklady přístupů k ochraně soukromí obětí v zahraničí

V angloamerických zemích soukromí obětí není většinou výslovně chráněno zákony, pravidla pro jeho ochranu tak vyplývají především ze soudních precedentů. Soudy postupně z již zakotvených práv účastníků řízení odvozují systém, jak protichůdné zájmy obžalovaného, oběti, veřejnosti a masmédií vyvažovat.

Jedním ze základních principů angloamerického soudnictví je koncept takzvané otevřené spravedlnosti (open justice), který vychází z rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království z roku 1913⁶⁸, jehož stěžejní myšlenky následně převzaly soudy dalších států angloamerického práva⁶⁹. Toto rozhodnutí vyzdvihuje roli účasti veřejnosti při soudních procesech jako nejjistější ochranu před nespravedlností. Výjimky z veřejnosti jednání připouští pouze za mimořádných

---

⁶³ Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. 3. 2001 o postavení obětí v trestním řízení, čl. 8 odst. 1.

⁶⁴ Ibid, čl. 8 odst. 2.

⁶⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu, 54. bod odůvodnění.

⁶⁶ Ibid, čl. 21 odst. 1.

⁶⁷ Ibid, čl. 21 odst. 2.

⁶⁸ Scott v Scott, rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království ze dne 2. 5. 1913, [1913] AC 417 (H.L.).

⁶⁹ MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. Horrific Video Tapes as Evidence: Balancing Open Court and Victims' Privacy Articles and Addresses. *Criminal Law Quarterly* [online]. 1999, roč. 41, č. 4, s. 416 [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/clwqrty41&i=439>

okolnosti⁷⁰, zejména pokud je to nutné pro řádný průběh řízení⁷¹. Nutnost přehledu společnosti o fungování justice tedy představuje silný argument pro umožnění přístupu veřejnosti jak do soudní síně, tak k informacím o řízeních prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků. Další rozhodnutí věnující se specificky ochraně obětí zavedlo dvoukrokový test, který hodnotí, nakolik jsou konkrétní restriktce přípustné. Tento test posuzuje zaprvé, zda je pro řádný průběh řízení nutné omezit přístup k informacím o řízení (například pro zajištění ochoty svědků vypovídat), a zadruhé, zda toto omezení příliš nezasahuje do zájmu veřejnosti účastnit se řízení⁷². Platí tedy, že ve Spojeném království bude veřejnost řízení ve prospěch práv oběti na soukromí omezena spíše výjimečně.

Novozélandské soudy také vyzdvihují důležitost otevřené justice, a to zejména proto, že veřejnost „skutečnost, že soudy jsou přístupné veřejnosti a že o soudních jednáních mohou volně informovat sdělovací prostředky, je nástrojem, díky němuž soudci zůstávají odpovědní veřejnosti“⁷³. Dále také apelují na nutnost pečlivého posuzování výjimek z principu veřejnosti řízení⁷⁴. Jedním z nejvýznamnějších případů vyvažování zájmů veřejnosti a oběti byl spor týkající se rodiny Bainových⁷⁵, v rámci něhož soud posuzoval, zda je možné chránit rodinu pachatele (které uznal za oběti trestného činu) před zveřejněním informací z jejich soukromí. Soud dospěl k závěru, že ačkoliv informace mohly rodinu pachatele difamovat a potenciálně ohrozit jejich soukromí, potřeba veřejného projednání nad jejich zájmy musí převážit⁷⁶. I zde tedy princip veřejnosti hraje velkou roli.

---

⁷⁰ Scott v Scott, rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království ze dne 2. 5. 1913, [1913] AC 417 (H.L.).

⁷¹ Attorney General v Leveller Magazine Ltd., rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království ze dne 1. 2. 1979, [1979] A.C. 440 (H.L.), [1979] 1 All ER 745.

⁷² R. v Beck, rozhodnutí Odvolacího soudu Spojeného království, [1993] 2 All E.R. 177 (C.A. (Crim. Div.)), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat. Podle MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. *Horrific Video Tapes as Evidence*, s. 454.

⁷³ Police v O'Connor, rozhodnutí Vrchního soudu Nového Zélandu, [1992] 1 N.Z.L.R. 87 (H.C.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat. Podle MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. *Horrific Video Tapes as Evidence*, s. 441. Překlad autorka.

⁷⁴ R. v Liddell, rozhodnutí Odvolacího soudu Nového Zélandu, [1995] 1 N.Z.L.R. 538 (C.A.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat. Podle MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. *Horrific Video Tapes as Evidence*, s. 442–3.

⁷⁵ R. v Television New Zealand Ltd., rozhodnutí Odvolacího soudu Nového Zélandu, [1996] 3 N.Z.L.R. 393 (C.A.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat. Podle MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. *Horrific Video Tapes as Evidence*, s. 443–4.

⁷⁶ Ibid.

Ve Spojených státech amerických je volný přístup k trestním řízením odvozován od práva na svobodu projevu a tisku⁷⁷. Proto je nutné veřejnost řízení omezovat pouze po pečlivém uvážení a pro konkrétní případ, nikoliv například paušálně pro všechny výsledky nezletilých obětí sexuálních deliktů⁷⁸. Nejvyšší soud Spojených států amerických se v souvislosti s ochranou obětí dále zabýval zveřejňováním informací v hromadných sdělovacích prostředcích. Shledal, že pokud média získala informace z oficiálních dokumentů (nebo při soudních jednáních), poté není možné jim jakkoliv zakazovat, aby tyto informace dále šířily⁷⁹. Jinými slovy, médiím nelze uložit sankci za publikování informací, které jim stát (kupříkladu umožněním přístupu do soudní síně) poskytl⁸⁰. Stát tedy musí pečlivě hlídat, jaké informace budou sdělovacím prostředkům dostupné, protože další osud těchto informací již nemůže regulovat. Ve Spojených státech tak do rozhodování o ochraně soukromí oběti často vstupuje také faktor svobody projevu a tisku.

Kanadská ochrana soukromí obětí vychází především z rozhodnutí v případě takzvaných Bernardo Tapes⁸¹, jenž se týkal rozsáhlého sexuálního zneužívání několika (i nezletilých) obětí, přičemž jednotlivé útoky si pachatel zaznamenával videokamerou. Státní zástupce usiloval o vydání zvláštního opatření, které by omezilo přístup veřejnosti k obsahu videonahrávek – při promítání by byly vypnuté obrazovky pro veřejnost a zvuk by byl přehráván pouze do sluchátek účastníků řízení. Oběť argumentovala tím, že publikace nahrávek by byla neopodstatnitelným zásahem do jejího soukromí, důstojnosti a autonomie a měla by hluboký a trvalý vliv na její život. Naopak obhajoba tvrdila, že takový návrh by „*fakticky znemožnil médiím šířit informace o soudním řízení*“⁸² a veřejnosti pochopit podstatu případu, tedy že by fakticky vedl k vyloučení veřejnosti z řízení⁸³. Soud však návrhu státního zástupce vyhověl s tím, že ačkoliv hromadné sdělovací prostředky nezpochybnitelně zastávají důležitou roli při šíření informací o trestních procesech, újma, kterou by veřejné promítání videí oběti způsobilo, by dalece převýšila jakýkoliv

---

⁷⁷ Richmond Newspapers, Inc. v. Virginia, rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 2. 7. 1980, 448 U.S. 555, 100 S. Ct. 2814 (1980), s. 580.

⁷⁸ Globe Newspaper Co. v. Superior Ct., rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 23. 6. 1982, 457 U.S. 596 (1982).

⁷⁹ Cox Broadcasting Corp. v. Cohn, rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 3. 3. 1975, 420 U.S. 469 (1975).

⁸⁰ COYLE, Erin K. Evaluating Methods to Protect Sex Crime Victims' Privacy: A Legal Analysis of States' Attempts to Protect Victims' Identities. *Communication Law and Policy* [online]. Routledge, 2022, roč. 27, č. 2, s. 111 [cit. 18. 11. 2023]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10811680.2022.2072030>

⁸¹ R. v. Bernardo, rozsudek Nejvyššího soudu Ontario ze dne 10. 2. 1995, 1995 CanLII 7434 (ON S.C.).

⁸² MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. *Horrific Video Tapes as Evidence*, s. 433. Překlad autorka.

⁸³ Ibid.

jeho přínos. Veřejnosti soudního řízení lze více než dostatečně dosáhnout jinými způsoby, než grafickými zobrazeními ponižování obětí⁸⁴. Kanadské soudy tedy stanovují hranici pro zásah do soukromí oběti tam, kde již následky publikace informací o jejím soukromém životě zjevně přesahují zájem veřejnosti být seznámena se všemi okolnostmi trestního případu.

Ačkoliv tento výklad o pojetí ochrany soukromí obětí v angloamerických zemích je spíše ilustrativní, dá se shrnout, že angloamerické právní systémy se k omezování svobody projevu médií a přístupu veřejnosti k soudním řízením staví spíše zdrženlivě. Kontrola řádného výkonu soudnictví a svoboda projevu jsou vnímány jako stěžejní, a jejich restrikce tak připadají v úvahu pouze mimořádně.

2.5. Dílčí shrnutí východisek ochrany soukromí obětí

Je povinností státu předcházet způsobení další újmy oběti a ochrana soukromí může být jedním z nástrojů prevence sekundární viktimizace⁸⁵. Ochrana soukromí dále může zajistit fyzické i psychické bezpečí oběti⁸⁶. Zároveň může přispět ke snížení latence kriminality⁸⁷.

Právo oběti na ochranu jejího soukromí vychází z Deklarace OSN č. 40/34 o základních principech spravedlnosti pro oběti trestných činů a pro oběti zneužití moci ze dne 29. 11. 1985, jež dále konkretizovala řada doporučení Rady Evropy. Státy mají zajistit prostředky k ochraně před zásahy do soukromí a důstojnosti oběti (například omezením veřejnosti soudního líčení či zákazem šířit údaje ztotožňující oběť)⁸⁸. Právo Evropské unie také po členských státech požaduje ohleduplný přístup k obětem a zavedení přiměřených opatření pro ochranu soukromí.

---

⁸⁴ Ibid., s. 434.

⁸⁵ GRIVNA, Tomáš. § 16 [Poskytování osobních údajů oběti], s. 130.

⁸⁶ DANCIG-ROSENBERG, Hadar a PUGACH, Dana. *Between secondary victimization and positive victimology*, s. 294.

⁸⁷ DOERNER, William G. a LAB, Steven P. *Victimology*, s. 57.

⁸⁸ Doporučení Výboru ministrů Rec(2023)2 ze dne 15. 3. 2023 o právech, službách a podpoře obětí trestného činu, čl. 15.

3. Právo na ochranu soukromí (§ 15-16 ZOTČ)

Cílem této kapitoly je zmapovat základní ustanovení ZOTČ a TŘ chránící soukromí obětí, tedy § 15 a § 16 ZOTČ a § 8a až § 8d TŘ. Tato úprava se soustředí především na ochranu totožnosti oběti, omezuje tedy možnosti identifikace oběti zejména veřejností, v některých případech však skrývá vybrané údaje i před osobou, proti níž se řízení vede.

3.1. Obecně

ZOTČ rozděluje ochranu soukromí do dvou oblastí, a to zveřejňování informací o totožnosti oběti (§ 15 ZOTČ, respektive § 8a až § 8d TŘ, na které odkazuje) a poskytování informací o totožnosti oběti (§ 16 ZOTČ). Účelem těchto ustanovení je předejít sekundární viktimizaci, ke které by mohl nastat při nešetrném přístupu OČTŘ a médií k oběti⁸⁹. Šíření audiovizuálních materiálů, ale i osobních údajů může dále poškozovat oběť⁹⁰.

Porušení dále rozebíraných zákazů může naplnit skutkovou podstatu přestupku podle zákona č. 110/2019 Sb., zákon o zpracování osobních údajů (dále jen „ZZOÚ“). Dozorovým orgánem v této oblasti je Úřad pro ochranu osobních údajů.⁹¹

3.2. Zveřejňování informací o činnosti OČTŘ

Základní úprava zveřejňování informací o totožnosti oběti je obsažena v § 8a TŘ. Toto ustanovení stanoví podmínky pro informování o činnosti OČTŘ jak v přípravném řízení, tak v dalším průběhu trestního řízení, provádí tedy čl. 17 LZPS⁹². Ačkoliv OČTŘ jsou povinny

---

⁸⁹ DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 153.

⁹⁰ JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír a DANKOVÁ, Katarína. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2014, s. 103.

⁹¹ NOVÁKOVÁ, Ludmila. Trestní řád (výňatek). In: KUČEROVÁ, Alena, NOVÁKOVÁ, Ludmila, FOLDOVÁ, Vanda a NONNEMANN, František. *Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 437.

⁹² ŠÁMAL, Pavel. § 8a [Poskytování informací veřejnosti]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 147.

přiměřeně informovat o své činnosti⁹³, je nutné dbát i na zájmy jiných zúčastněných osob, proto musí být pro podávání informací veřejnosti stanoveny jasné limity⁹⁴.

Obecně musí OČTŘ brát ohled na to, aby „*neohrozily objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, nezveřejnily o osobách zúčastněných na trestním řízení údaje, které přímo nesouvisí s trestnou činností*“⁹⁵ a dále aby neporušily zásadu presumpce nevin⁹⁶. Právě zákaz zveřejnění nesouvisejících údajů je realizací čl. 10 LZPS. Chrání strany trestního řízení, ale také další osoby, kterých se úkony trestního řízení dotýkají⁹⁷, ale nezáleží, zda již osoba má formálně takový status přiznaný⁹⁸. Není tak možné například poskytovat informace o obchodní činnosti pachatele, pokud tato nemá k projednávané věci vztah⁹⁹. Zveřejněním informace TŘ míní „*takové jednání, které je způsobilé učinit obsah informace přístupný většímu počtu osob*“¹⁰⁰, zásadně tedy nepostačí zveřejnění informace jednotlivci (pokud nejde například o novináře¹⁰¹. Zveřejněním však může být také publikace na webových stránkách¹⁰², ústní předání informace či vyobrazení na letáku¹⁰³. OČTŘ mají zásadně informovat prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků¹⁰⁴.

Specifické pravidlo platí pro zveřejňování informací z přípravného řízení, v jehož rámci není možné zveřejnit totožnost osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka¹⁰⁵. Tento zákaz se však nevztahuje pouze na jméno a příjmení fyzické osoby (nebo název a sídlo právnické osoby), ale také na jiné údaje, které mohou totožnost osoby ozřejmit.

---

⁹³ Mimo jiné jde o projev zásady veřejnosti. [PROVAZNÍK, Jan. § 8a (Ochrana informací a informování veřejnosti orgány činnými v trestním řízení). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 69.]

⁹⁴ JELÍNEK, Jiří. § 8a-§ 8b. Poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných. In: JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, BRUNA, Eduard et al. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif.* Praha: Leges, 2022, s. 632.

⁹⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8a odst. 1.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav a ZEZULOVÁ, Jana. § 8a. Poskytování informací veřejnosti. In: GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2020, s. 249.

⁹⁸ PROVAZNÍK, Jan. § 8a (Ochrana informací a informování veřejnosti orgány činnými v trestním řízení), s. 67.

⁹⁹ Ibid., s. 68.

¹⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel. § 8a [Poskytování informací veřejnosti], s. 148.

¹⁰¹ JELÍNEK, Jiří. § 8a-§ 8b. Poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných, s. 632.

¹⁰² DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 153.

¹⁰³ JELÍNEK, Jiří. § 8a-§ 8b. Poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných, s. 633–4.

¹⁰⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8a odst. 3.

¹⁰⁵ Ibid., § 8a odst. 1.

Takovými údaji jsou například informace o povolání a specifických charakteristikách dané osoby, zejména jsou-li veřejně dohledatelné¹⁰⁶, nebo fotografie místa bydliště. Není rozhodující, zda totožnost může zjistit pouze omezený okruh osob, nebo kdokoliv¹⁰⁷. Smyslem této úpravy je jednak zajištění účinného odhalování trestných činů (předcházení ovlivňování svědků nebo tlaku veřejného mínění¹⁰⁸), jednak předcházení nadměrného zásahu do soukromí v situaci, kdy není postavené najisto, zda bude podána obžaloba¹⁰⁹. Ve vztahu k obětem toto ustanovení posiluje ochranu před sekundární viktimizací.

Trestní řád doplňuje zákaz zveřejnění informací o totožnosti v průběhu přípravného řízení (§ 8a odst. 1 věta druhá TR) povinností mlčenlivosti stanovenou osobám, kterým takové informace byly poskytnuty¹¹⁰. Těmito osobami jsou především probační úředník, znalec, svědek, osoba podávající vysvětlení, obhájce, zmocněnec, opatrovník, zákonný zástupce, orgán sociálně-právní ochrany dětí, osoba oprávněná jednat za právnickou osobu, tlumočník, překladatel, nezúčastněná osoba přizvaná k zvláštním způsobům dokazování a osoba dožádaná¹¹¹. Okruh těchto osob nelze výkladem rozšířit na jiné osoby, které informace získaly například zprostředkovaně od osob, které mlčenlivostí vázány jsou¹¹². Podstatné tedy je, že kupříkladu sdělovací prostředky nositeli povinné mlčenlivosti o totožnosti osob v rámci přípravného řízení nejsou¹¹³.

Zvláštní přístup zákon požaduje u osob mladších 18 let, a to jak v roli osoby, proti níž se řízení vede, tak oběti. OČTR mají v rámci celého trestního řízení věnovat ochraně jejich osobních údajů a soukromí zvláštní pozornost¹¹⁴. Cílem je co nejmenší možný zásah do osobních poměrů a soukromí, aby nedošlo k narušení zdravého vývoje osoby mladší 18 let¹¹⁵.

---

¹⁰⁶ DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 154.

¹⁰⁷ PROVAZNÍK, Jan. *§ 8a (Ochrana informací a informování veřejnosti orgány činnými v trestním řízení)*, s. 69.

¹⁰⁸ JINDRA, Lukáš a TEJNSKÁ, Katarína. Ochrana informací z trestního řízení před úniky ze strany třetích osob (k ustanovením § 8b až § 8d trestního řádu). *Státní zastupitelství* [online]. 2021, roč. 18, č. 5 [cit. 24. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/298077/1/2>

¹⁰⁹ NOVÁKOVÁ, Ludmila. *Trestní řád (výňatek)*, s. 439.

¹¹⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8b odst. 1.

¹¹¹ ŠÁMAL, Pavel, RŮŽIČKA, Miroslav a ZEZULOVÁ, Jana. § 8b. Zákaz a omezení zveřejňování informací. In: GRIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 254–5.

¹¹² Nález Ústavního soudu ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 2155/16, bod 32.

¹¹³ JINDRA, Lukáš a TEJNSKÁ, Katarína. *Ochrana informací z trestního řízení před úniky ze strany třetích osob (k ustanovením § 8b až § 8d trestního řádu)*.

¹¹⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8a odst. 2.

¹¹⁵ ŠÁMAL, Pavel. *§ 8a [Poskytování informací veřejnosti]*, s. 150.

3.3. Absolutní zákaz zveřejnění informací o totožnosti

Trestní řád dále stanoví, v jakém případě jsou všichni (tedy nejenom OČTŘ) povinni skrýt identitu poškozeného. Jde jednak o osoby mladší 18 let a jednak o oběti taxativně vyjmenovaných trestných činů (vražda, zabití, trestný čin, jímž byla způsobena těžká újma na zdraví, ohrožení pohlavní nemocí, trestné činy proti těhotenství ženy, obchodování s lidmi, trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, opuštění dítěte nebo svěřené osoby, týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném obydlí, únos dítěte a osoby stížená duševní poruchou a nebezpečné pronásledování)¹¹⁶.

Tento zákaz se aplikuje na celé trestní řízení¹¹⁷. Zároveň působí *erga omnes*, tedy i vůči jednotlivci (například novináři či jiné veřejnosti účastníci se jednání)¹¹⁸, nevztahuje se však na osoby, které informaci o totožnosti poškozeného nezískaly od OČTŘ¹¹⁹. Chráněna je totožnost dané osoby¹²⁰. Extenzivnost § 8b odst. 2 TŘ je odůvodněna zvýšenou mírou rizika sekundární viktimizace u trestných činů, které mají potenciál citelněji zasáhnout psychiku oběti. Například pokud se osoba stane obětí trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, lze předpokládat, že negativní dopad na její psychické zdraví bude větší, než kdyby byla obětí trestného činu krádeže. V důsledku závažnější primární duševní újmy bude oběť zranitelnější vůči reakcím okolí, a nebezpečí vzniku druhotné újmy tak také vzroste.

Zákaz zveřejnění o totožnosti daných poškozených (obětí) vyžaduje zvláštní úpravu zveřejňování obrazových snímků, obrazových a zvukových záznamů z průběhu řízení před soudem. Pokud by tyto záznamy obsahovaly informace o totožnosti poškozeného podle § 8b odst. 2 TŘ, jejich publikace je vyloučena¹²¹.

Obdobně pokud by měl být ve hromadných sdělovacích prostředcích zveřejněn pravomocný rozsudek, je nutné z něj vynechat jméno, příjmení a bydliště poškozeného výše

---

¹¹⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8b odst. 2.

¹¹⁷ ŠÁMAL, Pavel. § 8b [Zákaz a omezení zveřejňování informací]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 157.

¹¹⁸ *Ibid.*, s. 158.

¹¹⁹ PROVAZNÍK, Jan. § 8b (Ochrana informací o trestním řízení třetími osobami). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 73.

¹²⁰ Viz výklad o tom, co zahrnuje pojem totožnost osoby, v podkapitole 3.2.

¹²¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8b odst. 3.

vyjmenovaných trestných činů¹²². Tato úprava se analogicky použije i na jiná rozhodnutí než na pravomocný rozsudek¹²³. Předseda senátu navíc může rozhodnout o zpřísnění omezení spojených s publikací takových rozhodnutí, například přikázat anonymizaci i dalších informací o poškozeném (přezdívka), nebo i zcela zakázat zveřejňování daných rozhodnutí¹²⁴. Vodítkem je osoba poškozeného, povaha a charakter trestného činu¹²⁵.

3.4. Odposlech, záznam telekomunikačního provozu a údaje o něm, sledování

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu (podle § 88 TŘ), údaje o telekomunikačním provozu (§ 88a TŘ) a sledování osob a věcí (§ 158d odst. 2 a 3 TŘ) jsou samy o sobě podstatným zásahem do soukromí osob, jichž se týkají. Trestní řád zakazuje jak šíření informací o tom, že tyto nástroje byly využity, tak zveřejňování jejich obsahu. Podmínkou však je, že z obsahu sdělení lze zjistit totožnost dotčené osoby a že zároveň tyto informace nebyly použity jako důkaz v řízení před soudem¹²⁶. Tato úprava chrání jak osoby účastnící se trestního řízení, tak i ty, které na něm nejsou nijak zainteresované¹²⁷.

Opodstatnění tohoto ustanovení vyplývá jednak z práva na informační sebeurčení¹²⁸, jednak z ochrany listovního tajemství (čl. 13 LZPS)¹²⁹. Při interpretaci § 8c TŘ je nutné brát v potaz, že soukromé informace jsou chráněny „z hlediska podstaty, nikoliv jejich konkrétní formulace či doslovného znění“¹³⁰, nepostihuje se tedy jen zveřejnění konkrétní pasáže textu v doslovném znění či části zvukové nahrávky, ale i parafráze a zobecnění těchto informací¹³¹ (například v odůvodnění rozhodnutí o vzetí do vazby).

---

¹²² Ibid., § 8b odst. 4.

¹²³ ŠÁMAL, Pavel. § 8b [Zákaz a omezení zveřejňování informací], s. 159.

¹²⁴ Ibid., s. 159–160.

¹²⁵ GRIVNA, Tomáš. § 15. Zveřejňování informací o totožnosti oběti. In: GRIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 112.

¹²⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8c.

¹²⁷ PROVAZNÍK, Jan. § 8c (Zákaz zveřejnění některých dalších informací). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 77.

¹²⁸ Viz podkapitola 1.3.

¹²⁹ NOVÁKOVÁ, Ludmila. *Trestní řád (výňatek)*, s. 444.

¹³⁰ JINDRA, Lukáš a TEJNSKÁ, Katarína. *Ochrana informací z trestního řízení před úniky ze strany třetích osob (k ustanovením § 8b až § 8d trestního řádu)*.

¹³¹ Ibid.

3.5. Výjimky ze zákazu zveřejnění

§ 8d TR upravuje čtyři situace, v nichž je možné prolomit zákazy zveřejnění informací podle § 8a až § 8c TR. I v případě aplikace těchto výjimek je však nutné zasahovat do soukromí dotčených osob pouze v nezbytně nutném rozsahu¹³² a poměřovat zájem na ochraně soukromí s jinými ústavně chráněnými právy¹³³.

První výjimkou jsou situace, kdy je nutné informace zveřejnit pro „účely pátrání po osobách, pro dosažení účelu trestního řízení, nebo umožňují-li to tento zákon“¹³⁴. Dosažením účelu trestního řízení je míněno například vypátrání svědka¹³⁵.

Dále je možné dané informace publikovat, pokud veřejný zájem převáží nad nutností chránit soukromí jednotlivce¹³⁶. Imperativ veřejného zájmu byl do trestního řádu výslovně vložen po kritice předcházející úpravy¹³⁷, jež pravidla pro zveřejňování informací o průběhu trestního řízení zavedla. Dříve nebylo explicitně postaveno najisto, že sdělovací prostředky jsou oprávněny informovat o totožnosti účastníků řízení, pokud je to pro společnost významně důležité (například pokud by obětí trestného činu byl člen vlády, a to v souvislosti s výkonem svojí funkce¹³⁸). Toto právo je možné odvodit i z poměrování práva na ochranu soukromí a práva na svobodu projevu a na informace (čl. 17 LZPS)¹³⁹, nicméně výslovné zakotvení této výjimky přispěje právní jistotě¹⁴⁰ a ochotě médií informovat o zásadních tématech.

---

¹³² JELÍNEK, Jiří. § 8a-§ 8b. *Poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných*, s. 635.

¹³³ PROVAZNÍK, Jan. § 8d (Výjimky ze zákazu zveřejnění informací dle § 8a až 8c). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 80.

¹³⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8d odst. 1 věta první.

¹³⁵ ŠÁMAL, Pavel. § 8d [Výjimky ze zákazu zveřejnění informací]. In: ŠÁMAL, Pavel, Tomáš GŘIVNA, Jaroslava NOVOTNÁ, František PŮRY, Miroslav RŮŽIČKA, et al. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 164–5.

¹³⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8d odst. 1 věta druhá.

¹³⁷ Zavedené zákonem č. 52/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a některé další zákony.

¹³⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), obecná část.

¹³⁹ HERCZEG, Jiří. *Novela náhubkového zákona: korektiv veřejného zájmu. Trestněprávní revue* [online]. 2011, roč. 10, č. 10 [cit. 24. 11. 2023]. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembgřpxi4s7geyf6427gi4dk&groupIndex=0&rowIndex=0>

¹⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), obecná část.

Hledání spravedlivé rovnováhy (proporcionality) mezi publikací ve veřejném zájmu a nezveřejněním může být obtížné. Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) stanovil 5 základních kritérií, které je nutné v každém konkrétním případě vyhodnotit. Jde o:

1. způsob, jakým byla informace získána (po právu, nebo protiprávně)
2. obsah a způsob zveřejnění informace (o jaký druh sdělovacího prostředku jde, zda je informace prezentována spíše seriózním, nebo senzacechtivým způsobem)
3. jak zveřejnění přispěje k veřejné debatě (zda je informace podstatná, nebo pouze ukojuje zvědavost veřejnosti)
4. jaký je dopad zveřejnění na průběh trestního řízení (př. zda nebyla narušena zásada presumpce nevinny) a
5. závažnost zásahu do soukromí dotčeného jednotlivce (postavení a úloha dané osoby ve společnosti, předmět informací)^{141, 142}. Aplikace imperativu veřejného zájmu tak připadá v úvahu kupříkladu u seriózních textů respektujících zásady trestního řízení, pokud se týkají kauz veřejně činných osob.

V případě, že by zveřejnění informace zasáhlo do soukromí osoby mladší 18 let, je zvlášť třeba dbát na ochranu jejích zájmů¹⁴³, musí být vždy předním posuzovaným hlediskem¹⁴⁴. Právo veřejnosti na informace tak může nad zájmem dítěte na ochraně soukromí převážet pouze v ojedinělých případech¹⁴⁵.

Třetí situací, kdy je vyloučena protiprávnost zveřejnění informací, je udělení výslovného souhlasu dotčenou osobou. Pokud tato osoba zemřela, může souhlas udělit například manžel či děti, ne však osoba, která trestný čin vůči zemřelé osobě spáchala¹⁴⁶. Tento souhlas musí předcházet zveřejnění a být učiněn svobodně, vážně, určitě, srozumitelně, výslovně a prokazatelně, aplikuje se § 9 písm. a) ZZOÚ jako *lex generalis*¹⁴⁷.

---

¹⁴¹ Bédat proti Švýcarsku, rozsudek ESLP ze dne 29. 3. 2016, stížnost č. 56925/08, body 56-78.

¹⁴² Tento test aplikoval i Městský soud v Praze v kauze odposlechů Jany Nagyové. Shledal, že ačkoliv zveřejnění obsahu odposlechů veřejně činných osob bylo odůvodnitelné zájmem veřejnosti, způsob, jakým došlo ke zveřejnění (kompletní a přesné prepisy odposlechů) představoval přílišný zásah do soukromí dotčených osob. [Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2017, č.j. 5 A 138/2014-38].

¹⁴³ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8d odst. 1 věta druhá *in fine*.

¹⁴⁴ ŠÁMAL, Pavel. § 8d [Výjimky ze zákazu zveřejnění informací], s. 164–5.

¹⁴⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), k bodu 6.

¹⁴⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8d odst. 2.

¹⁴⁷ NOVÁKOVÁ, Ludmila. *Trestní řád (výňatek)*, s. 445–6.

Čtvrtou výjimkou je situace, ve které již není žádná osoba, kterou by bylo třeba chránit před vznikem druhotné újmy¹⁴⁸. Ta nastane v případě, že osoba, jíž se zákaz zveřejnění týká, zemřela (eventuálně byla prohlášena za mrtvou) a zároveň neexistuje žádná osoba, který by byla oprávněna k udělení souhlasu se zveřejněním podle § 8d odst. 2 TR¹⁴⁹.

3.6. Ochrana vybraných osobních údajů oběti

Vybrané osobní údaje oběti mohou být na žádost drženy v tajnosti vůči osobě, proti níž se trestní řízení vede, a vůči jiným účastníkům trestního řízení. S danými osobními údaji se poté mohou seznamovat pouze OČTŘ, policisté a probační úředníci¹⁵⁰. Takto lze chránit tyto údaje: „údaje o bydlišti a doručovací adrese oběti, zmocněnce, zákonného zástupce, opatrovníka nebo důvěrníka, údaje o jejich místě výkonu zaměstnání či povolání nebo podnikání, a o jejich osobních, rodinných a majetkových poměrech“¹⁵¹. Toto ustanovení však neumožňuje utajit kupříkladu jméno a příjmení, rodné číslo či datum narození¹⁵².

Účelem tohoto ustanovení je jednak minimalizace rizika sekundární viktimizace¹⁵³, jednak rizika opakované viktimizace¹⁵⁴. Omezením množství informací, které jsou osobám s právem nahlížet do spisu přístupné, se ztěžuje možnost obětí kontaktovat a následně ji například zastrašovat či vydírat.

Zvláštní vedení osobních údajů je nutné odlišit od institutu utajeného svědka (§ 55 odst. 2 TR). Utajení svědka zcela zastírá jeho totožnost (a podoba), § 16 ZOTČ pouze chrání osobní údaje oběti (jež může či nemusí být svědkem), její totožnost se ale tímto nezastírá¹⁵⁵.

Tohoto opatření lze využít pouze na žádost. Oprávněnými osobami jsou obětí, eventuálně její zmocněnec, zákonný zástupce, opatrovník nebo důvěrník¹⁵⁶. Zákon nevyžaduje pro tuto žádost

---

¹⁴⁸ ŠÁMAL, Pavel. *§ 8d [Výjimky ze zákazu zveřejnění informací]*, s. 168.

¹⁴⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8d odst. 3.

¹⁵⁰ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 16.

¹⁵¹ Ibid.

¹⁵² DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 159.

¹⁵³ Ibid., s. 157.

¹⁵⁴ JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír a DANKOVÁ, Katarína. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 104.

¹⁵⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), k § 16.

¹⁵⁶ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 16.

žádnou konkrétní formu, lze ji tedy podat ve formě jakékoliv (i ústně)¹⁵⁷. OČTŘ žádosti zpravidla vyhoví, není třeba dokazovat, že oběti nebezpečí či vznik druhotné újmy hrozí. *De facto* tak jde spíše o výjimku z práva na nahlížení do spisu¹⁵⁸.

Forma ochrany osobních údajů podle § 16 ZOTČ není pevně dána, vhodně ji zvolí OČTŘ podle svého uvážení¹⁵⁹. Údaje nemusí být vždy vedeny odděleně od spisu, někdy postačí například překrytí údajů páskou¹⁶⁰.

ZOTČ zakotvuje dvě výjimky, při kterých jsou OČTŘ povinny jinak skrývané údaje v nezbytně nutném rozsahu zpřístupnit. Jde o situace, kdy je zpřístupnění potřebné pro dosažení účelu trestního řízení či pro řádné uplatnění práva na obhajobu¹⁶¹, oba tyto důvody mohou být také často naplněny zároveň. Podmínky tak budou naplněny například při nutnosti dokazovat osobní a majetkové poměry oběti či poškození v zaměstnání¹⁶². O tom, že údaje byly zpřístupněny, je nutné učinit záznam do spisu a vyrozumět oběť¹⁶³.

V souvislosti s tím je vhodné zmínit, jaký je dopad zvláštního či odděleného vedení údajů na právo na obhajobu. Právě výše zmíněná výjimka umožňující zpřístupnění skrývaných údajů o oběti by měla zaručovat, že právo na obhajobu osoby, proti níž se trestní řízení vede, bude zachováno. Problematické však je, že tato osoba ne vždy může vědět a dokázat, že je namísto výjimku pro řádné uplatnění práva na obhajobu uplatnit, když k údajům nemá přístup. V některých případech si tak lze představit, že skrytí údajů oběti k faktickému omezení práva na obhajobu povede.

Aplikace § 16 ZOTČ může negativně ovlivnit také samotnou oběť (respektive poškozeného), jelikož při zneprístupnění jejích osobních není možné poškozeného specifikovat v rozhodnutí, kterým by se mu jinak přiznal nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy či

---

¹⁵⁷ GŘIVNA, Tomáš. § 16. Poskytování osobních údajů oběti. In: GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 114.

¹⁵⁸ JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír a DANKOVÁ, Katarína. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 104.

¹⁵⁹ DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů*, s. 159.

¹⁶⁰ GŘIVNA, Tomáš. § 16. *Poskytování osobních údajů oběti*, s. 114.

¹⁶¹ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 16.

¹⁶² GŘIVNA, Tomáš. § 16. *Poskytování osobních údajů oběti*, s. 114–5.

¹⁶³ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 16.

bezdůvodného obohacení (výrok by byl nevykonatelný)¹⁶⁴. Je tedy na vůli oběti, zda dává přednost ochraně osobních údajů, či potenciální náhradě způsobené újmy.

3.7. Dílčí shrnutí ustanovení ZOTČ a TRŘ na ochranu soukromí oběti

V přípravném řízení je chráněna totožnost všech obětí, nelze ani zveřejnit specifické charakteristiky, které by k identifikaci oběti mohly vést¹⁶⁵. Tím se předchází nadbytečnému zásahu do soukromí ve chvíli, kdy není jisté, zda proběhne řízení před soudem¹⁶⁶.

V rámci celého trestního řízení je třeba brát ohledy na zájmy nezletilých obětí¹⁶⁷, a to bez ohledu na druh a povahu trestného činu, o který se jedná. Nezletilá oběť tedy má vždy nárok na co nejmírnější zásah do jejího soukromí, aby její zdravý vývoj byl co nejméně narušen¹⁶⁸.

Nikdy nelze zveřejnit totožnost vybraných obětí, které zákonodárce vymezil jako zranitelnější vůči sekundární viktimizaci¹⁶⁹. Jejich totožnost musí být skryta také v audiovizuálních záznamech a přenosech z jednání a při publikaci rozsudku¹⁷⁰. Tento zákaz má působnost *erga omnes*, tedy i například vůči médiím, a je tak jedním z nejvýznamnějších prostředků ochrany soukromí oběti.

Pokud bylo zasaženo do soukromí oběti prostřednictvím odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, získáním údajů o telekomunikačním provozu či sledováním, ale tyto nebyly použity jako důkaz před soudem, nikdo nemůže informace získané těmito nástroji zveřejnit¹⁷¹. Předchází se tím dalšímu zásahu do soukromí oběti.

Výjimečně je možné se od výše zmíněných pravidel odchýlit, a to v těchto případech: 1. je to nutné pro dosažení účelu trestního řízení nebo pro účely pátrání po osobách, 2. veřejný zájem převáží nad zájmem na ochraně soukromí oběti (například pokud je obětí člen vlády), 3. oběť udělí ke zveřejnění informace souhlas, 4. oběť již zemřela a neexistuje jiná osoba s právem udělit

---

¹⁶⁴ GRÍVNA, Tomáš. § 16. *Poskytování osobních údajů oběti*, s. 115.

¹⁶⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8a odst. 1.

¹⁶⁶ NOVÁKOVÁ, Ludmila. *Trestní řád (výňatek)*, s. 439.

¹⁶⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8a odst. 2.

¹⁶⁸ ŠÁMAL, Pavel. § 8a [*Poskytování informací veřejnosti*], s. 150.

¹⁶⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 8b odst. 2.

¹⁷⁰ *Ibid.*, § 8b odst. 3, 4.

¹⁷¹ *Ibid.*, § 8c.

souhlas¹⁷². Nejproblematictější je posouzení oprávněnosti třetí výjimky, kdy je nutné zvažovat například způsob prezentace informací, dopad zveřejnění na průběh trestního řízení nebo závažnost zásahu do soukromí oběti¹⁷³.

Vybrané osobní údaje oběti (kupříkladu bydliště, místo výkonu zaměstnání) mohou být na žádost drženy v tajnosti i vůči účastníkům trestního řízení, ne pouze proti širší veřejnosti. I tak se však zpřístupní, pokud je to nutné pro dosažení účelu řízení nebo pro řádné uplatnění práva na obhajobu¹⁷⁴. Mimoto oběť před podáním žádosti musí být srozuměna s tím, že jí nemůže být v rozsudku přiznán nárok na náhradu škody, nemajetkové újmy či bezdůvodného obohacení¹⁷⁵, což pro ni nemusí být zanedbatelný důsledek.

---

¹⁷² Ibid, § 8d.

¹⁷³ Bédat proti Švýcarsku, rozsudek ESLP ze dne 29. 3. 2016, stížnost č. 56925/08, body 56-78.

¹⁷⁴ Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), § 16.

¹⁷⁵ GŘIVNA, Tomáš. § 16. Poskytování osobních údajů oběti, s. 115.

4. Soukromí oběti versus zásada veřejnosti

Tato kapitola blíže rozebere význam principu veřejnosti pro trestní řízení a jeho limity. Tato zásada je klíčová pro řádné a legitimní fungování justice, což však nevylučuje možnost dát v určitých situacích přednost ochraně soukromí osoby, která se stala obětí daného trestného činu.

4.1. Zásada veřejnosti a její význam

„*Spravedlnost musí být nejen vykonávána, ale také musí být vidět, jak je vykonávána.*“¹⁷⁶ Princip veřejnosti patří mezi základní zásady trestního řízení, plně se však realizuje pouze v řízení před soudem, nikoliv v přípravném nebo vykonávacím řízení¹⁷⁷. Jeho podstatou je umožnění účasti na soudním jednání i jiným osobám než přímým účastníkům trestního řízení. Naopak neveřejnost znamená nepřístupnost pro nezainteresované posluchače¹⁷⁸. V širším pojetí je účastí veřejnosti míněna i veřejnost rozsudku a poskytování informací o probíhajícím trestním řízení¹⁷⁹. Zásada veřejnosti chrání jednak zájmy stran trestního řízení, jednak veřejnosti jako takové¹⁸⁰.

Účast veřejnosti zaprvé umožňuje veřejnou kontrolu výkonu soudní moci, zabraňuje vzniku kabinetní justice¹⁸¹. Možnost dohledu nad činností soudu také posiluje autoritu soudu¹⁸² (důvěru veřejnosti v řádný výkon spravedlnosti jejím jménem). Tento koncept se také nazývá otevřená justice¹⁸³. Na druhou stranu nepřichází v úvahu, aby veřejné mínění mohlo tvořit nátlak na to, jak má soud v konkrétním případě rozhodnout¹⁸⁴.

Princip veřejnosti zadruhé působí jako záruka práv obžalovaného, úzce totiž souvisí s právem vyjádřit se ke všem prováděným důkazům. Obžalovaný má v trestním procesu mít možnost rozporovat důkazy směřující vůči němu, a to „*před tváří veřejnosti*“¹⁸⁵. Osoby, které jsou

---

¹⁷⁶ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, s. 53.

¹⁷⁷ FRYŠTÁK, Marek. Zásada veřejnosti. In: ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef, BAXA, Josef, FRYŠTÁK, Marek et al. *Trestní právo procesní*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 127.

¹⁷⁸ JELÍNEK, Jiří. Základní zásady trestního řízení. In: JELÍNEK, Jiří, DRAŠTÍK, Antonín, GALOVCOVÁ, Ingrid, HASCH, Karel, HERANOVÁ, Simona et al. *Trestní právo procesní*. Praha: Leges, 2023, s. 184.

¹⁷⁹ MULÁK, Jiří. *Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces*. Praha: Leges, 2019, s. 242.

¹⁸⁰ MOLEK, Pavel. *Právo na spravedlivý proces*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 210.

¹⁸¹ Pretto a ostatní proti Itálii, rozsudek ESLP ze dne 8. 12. 1983, stížnost č. 7984/77. bod 21.; Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 9. 1924, sp. zn. Zm II 230/2004.

¹⁸² VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média: problémy, o nichž se příliš (ne)mluví*. Praha: Linde Praha, 2009, s. 35.

¹⁸³ FRYŠTÁK, Marek. *Zásada veřejnosti*, s. 125.

¹⁸⁴ VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média*, s. 34.

¹⁸⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, II. II/a bod 3.

přítomné v soudní síni, vnímají dokazování přímo svými smysly, a mají tedy možnost učinit si o nich vlastní úsudek¹⁸⁶. Mezi příklady takové verifikace patří například prověření pravdivosti tvrzení a věrohodnosti svědka¹⁸⁷. Obdobně jsou chráněny také zájmy ostatních účastníků trestního řízení.

Třetí rovinou principu veřejnosti je působení na společnost jako takovou, posiluje totiž její právní vědomí¹⁸⁸. Seznamování širší veřejnosti s fungováním trestního systému může působit výchovně (preventivně). Vzhledem k množství kauz prezentovaných médií je však vnímavost společnosti vůči rozhodným detailům a okolnostem oslabena, ve skutečnosti tak preventivní aspekt zásady veřejnosti pravděpodobně nebude tolik významný^{189, 190}. Pokud je jednotlivec přehlcen informacemi o různých trestních případech, těžko si z nich vezme konkrétní ponaučení.

Zásada veřejnosti je jednou ze zásad, které umožňují výjimky¹⁹¹. Přípustné může být jak omezení či vyloučení přítomnosti veřejnosti v soudní síni, tak omezení související se zveřejňováním rozsudku¹⁹². Porušení principu veřejnosti při nenaplnění podmínek pro výjimku je však klasifikováno jako závažná vada řízení a může zapříčinit i zrušení rozhodnutí v opravném řízení¹⁹³.

Princip veřejnosti je na ústavní úrovni zakotven v čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech ze dne 19. 12. 1966, čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod ze dne 4. 11. 1950 a v čl. 96 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Dále je obsažen v § 2 odst. 10 TŘ – „*trestní věci se před soudem projednávají veřejně tak, aby se občané mohli projednávání zúčastnit a jednání sledovat*“¹⁹⁴.

---

¹⁸⁶ VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média*, s. 33.

¹⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, II. II/a bod 3.

¹⁸⁸ MULÁK, Jiří. *Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces*, s. 238.

¹⁸⁹ VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média*, s. 35.

¹⁹⁰ Informování o trestních kauzách spíše než prevenci může šířit obavy z kriminality. [Ibid.]

¹⁹¹ FRYŠTÁK, Marek. *Zásada veřejnosti*, s. 125.

¹⁹² Viz dále podkapitoly 4.2 a 4.4.

¹⁹³ JELÍNEK, Jiří. *Základní zásady trestního řízení*, s. 186.

¹⁹⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 2 odst. 10.

4.2. Účast veřejnosti na hlavním líčení a možnosti jejího omezení

Hlavní líčení obecně musí umožňovat účast veřejnosti¹⁹⁵. Trestní řád klade důraz na to, aby se „co neúčinněji projevilo výchovné působení trestního řízení na širokou veřejnost ve smyslu jejího aktivního zapojení do úsilí trestnou činností zamezovat a jí předcházet“¹⁹⁶, výslovně tedy akcentuje preventivní roli účasti veřejnosti na soudním jednání¹⁹⁷. Umožnění účasti veřejnosti nesmí být pouze formální, například konání jednání na těžko přístupném místě (jednací síň v odlehlé věznici) by mohlo představovat vážnou překážku pro potenciální posluchače. V tom případě by měly OČTŘ přijmout taková opatření, aby se veřejnost jednání stále mohla účinně účastnit¹⁹⁸.

Zákon stanoví poměrně široký (taxativní) výčet okolností, které umožňují vyloučení účasti veřejnosti na hlavním líčení. Mezi ně patří ohrožení utajovaných informací, „*mravnost nebo nerušený průběh jednání, anebo bezpečnost nebo jiný důležitý zájem svědků*“¹⁹⁹. Pro ochranu soukromí oběti je tedy relevantní zejména poslední důvod, mezi důležitý zájem svědků můžeme zařadit například hrozící újmu na zdraví²⁰⁰, jistě tedy i riziko vzniku druhotné újmy u oběti trestného činu. Vyloučení veřejnosti z hlavního líčení (nebo jeho části) tak může být vhodné kupříkladu u trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, kde by sdělování detailů z intimního života oběti v místnosti plné posluchačů mohlo vést k její další traumatizaci. O vyloučení veřejnosti z jednání nebo jiném vhodném opatření rozhoduje usnesením předseda senátu, toto usnesení je usnesením upravujícím průběh řízení, stížnost proti němu tak není přípustná. Toto rozhodnutí může být vydáno až po slyšení stran a musí být odůvodněno konkrétními okolnostmi jednotlivého případu (stačí však „*důvodná a reálná hrozba*“)²⁰¹. Usnesení o vyloučení veřejnosti se vyhláší veřejně²⁰².

---

¹⁹⁵ Ibid, § 199 odst. 1.

¹⁹⁶ Ibid, § 199 odst. 2 věta první.

¹⁹⁷ PÚRY, František. § 199 [Zásada veřejnosti]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2537.

¹⁹⁸ Riepan proti Rakousku, rozsudek ESLP ze dne 14. 11. 2000, stížnost č. 35115/97, bod 29.

¹⁹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 200 odst. 1 věta první.

²⁰⁰ AUGUSTINOVÁ, Pavla. § 200 (Vyloučení veřejnosti). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 159.

²⁰¹ PÚRY, František. § 200 [Vyloučení veřejnosti]. In: ŠÁMAL, Pavel, GRIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2542.

²⁰² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 200 odst. 3.

I pokud došlo k vyloučení účasti veřejnosti, stále je možné povolit jednotlivcům k jednání přístup (z důležitých důvodů). Obžalovaný má také právo žádat přístup pro své dva důvěrníky.²⁰³ Tímto se alespoň částečně kompenzuje zásah do jeho práva na veřejné projednání, kdy je možnost kontroly náležitého postupu OČTŘ dána alespoň vybraným zástupcům veřejnosti.

Právě možnost vyloučit veřejnost z účasti na hlavním líčení má ze všech nástrojů ochrany soukromí oběti největší potenciál zasáhnout do práva obžalovaného na obhajobu. Přítomnost důvěrníků může působit jako prevence před excesy OČTŘ, možnost prezentovat a rozporovat důkazy přímo před zraky širší veřejnosti však lze jinými prostředky jen těžko nahradit. Například i pokud je ve věci vydán osvobozující rozsudek, může mít v očích veřejnosti menší váhu, jestliže nemohla sama přímo posoudit věrohodnost důkazů proti obžalovanému. Při rozhodování, zda převáží zájem na ochraně soukromí oběti, či na zachování veřejnosti hlavního líčení, je tak nutné brát v potaz i to, že omezení veřejnosti může mít dopad i na realizaci práva na obhajobu.

Pro úplnost je vhodné zmínit, že i pokud nedošlo k vyloučení veřejnosti, stále je možné odepřít přístup k soudu jednotlivcům, u nichž hrozí, že by mohli ohrozit důstojný průběh hlavního líčení (například osoby pod vlivem omamných látek)²⁰⁴. Tato úprava se však ochrany soukromí obětí spíše netýká.

4.3. Pořizování záznamů o průběhu soudního jednání

S účastí veřejnosti souvisí i pořizování poznámek a záznamů o průběhu jednání. Úprava záznamů je zakotvena v § 6 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

Účast veřejnosti nemůže být omezena pouze na fyzickou přítomnost v soudní síni v době jednání. *„Tato forma je nepochybně původní a základní, avšak stejně jako jiné oblasti života a nauky i právní řád prošel vývojem, který nutně musel reflektovat nové možnosti mezilidských vztahů, vytvářených zejména rozvíjejícími se službami a technickým pokrokem.“*²⁰⁵ Je tedy nezbytné akceptovat význam technických prostředků, které je možné v každodenním životě využívat, i nástup vlivu médií ve veřejném životě.

---

²⁰³ Ibid, § 201 odst. 2.

²⁰⁴ Ibid, § 201 odst. 1.

²⁰⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. II. ÚS 2672/07, bod 12.

Stejně jako jsou stanoveny limity pro přímou účast na soudním jednání (například kapacita místnosti), ani zhotovování rozličných záznamů se neobejde bez určitých restrikcí. Tyto se liší zejména podle formy poznámek či záznamů. Bez povolení je možné zhotovovat písemné poznámky a kresby²⁰⁶. S vědomím předsedy senátu lze pořizovat zvukové záznamy (nahrávky například na diktafon)²⁰⁷, kdy zpravidla není možné nahrávání neumožnit²⁰⁸. Nejprísnejší režim předchozího souhlasu je stanoven pro obrazové nebo zvukové přenosy a obrazové záznamy (fotografie)²⁰⁹.

Právě obrazové a zvukové přenosy a obrazové záznamy představují potenciálně největší zásah do průběhu jednání a soukromí účastníků. Je tedy na uvážení předsedy senátu (nebo samosoudce), zda je vhodné přenosy a obrazové záznamy povolit, jeho rozhodnutí však musí být odůvodněno legitimním cílem, jinak se jedná o svévoli²¹⁰. Mezi důvody ospravedlňující zákaz přenosů a obrazových záznamů zákon vypočítává ohrožení průběhu nebo důstojnosti jednání²¹¹. Například někteří účastníci by mohli odmítnout vypovídat, pokud by věděli, že jejich výpověď bude nahrávána²¹². Implicitně by také měly být záznamy vyloučeny u jednání s vyloučením účasti veřejnosti²¹³. V každém případě je nutné pečlivě poměřovat „zájem na realizaci zásady veřejnosti jednání a odůvodněných zájmů účastníků řízení nebo skutečností projednávaných při jednání na jejich nezveřejnění“²¹⁴.

Pokud dojde k omezení možnosti pořizovat záznamy a přenosy, zásada veřejnosti jako taková zůstane zachována, jelikož veřejnost se bez ohledu na toto opatření mohla jednání

---

²⁰⁶ PÚRY, František. § 199 [Zásada veřejnosti], s. 2535.

²⁰⁷ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 6 odst. 3.

²⁰⁸ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*. Praha: Leges, 2013, s. 30.

²⁰⁹ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 6 odst. 3.

²¹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. II. ÚS 2672/07, bod 13.

²¹¹ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 6 odst. 3.

²¹² KOCOUREK, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 53–4.

²¹³ GRYGAR, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích: včetně tzv. generátoru náhodného přidělování a GDPR: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 17.

²¹⁴ Ibid.

účastnit²¹⁵. Princip veřejnosti nezakládá automaticky oprávnění k pořizování přenosů, ESLP také přenosy sdělovacími prostředky nepokládá za zásadní způsob informování o soudních řízeních²¹⁶.

Naopak pokud předseda senátu (samosoudce) umožní i přímý obrazový a zvukový přenos ze soudní síně, není vhodné jeho rozhodnutí vnímat jako projev exhibicionismu či nadbytečného aktivismu. Pokud to povaha jednání umožňuje, soud povolením přímého přenosu především umožňuje širokou kontrolu kvality svojí činnosti²¹⁷.

Opatřování obrazových a zvukových záznamů (či přenosů) má přirozeně potenciál zasáhnout do soukromí oběti, ať už je soudnímu jednání přítomna nebo jsou-li předmětem dokazování informace z její soukromé sféry. Ochrana soukromí účastníků řízení přesto není vypočtena v zákoně jako důvod pro nepovolení či zákaz pořizování záznamů. Tohoto cíle je však možné dosáhnout zaprvé vyloučením účasti veřejnosti (nebo částečným vyloučením účasti například v části jednání, kdy bude probíhat výslech svědka), čímž bude také zamezeno pořizování záznamů. Zadruhé je myslitelné, že záznamy či přenosy by kromě zásahu do soukromí oběti také ohrozily řádný průběh jednání, a bylo by tedy možné je nepovolit z tohoto důvodu. Zatřetí je oběť stále chráněna ustanoveními § 8b až § 8d TŘ, ten, kdo záznam opatřuje (zpravidla hromadné sdělovací prostředky) tak stále bude muset zamezit zveřejnění informací o totožnosti vybraných poškozených (§ 8b odst. 2 TŘ)²¹⁸.

4.4. Rozsudek

Rozsudek v trestní věci je vždy vyhlášen veřejně²¹⁹, výjimky zákon nestanovuje. Česká právní úprava výslovně požaduje utajení osobních údajů či jiné vhodné opatření při zveřejňování rozhodnutí ve hromadných sdělovacích prostředcích, takto ovšem chrání pouze poškozené vybraných trestných činů²²⁰.

---

²¹⁵ AUGUSTINOVÁ, Pavla. § 199 (Zásada veřejnosti). In: DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUŠLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 155.

²¹⁶ P4 RADIO HELE NORGE ASA proti Norsku, rozhodnutí ESLP ze dne 6. 5. 2003, stížnost č. 76682/01, část B.

²¹⁷ BAŇOUCH, Hynek. Čl. 38 [Právo na soudní a jinou právní ochranu]. In: WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo, BAŇOUCH, Hynek et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2023, s. 876.

²¹⁸ Viz výklad v podkapitole 3.3.

²¹⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 200 odst. 2.

²²⁰ Viz výklad v podkapitole 3.3.

Obsah rozsudku však může značně zasáhnout do práva na ochranu soukromí každé oběti (například zveřejněním informací o jejím duševním onemocnění), tyto situace ale trestní řád nijak neupravuje. Soud, či jiná osoba publikující obsah rozsudku, je tak odkázán na obecnou úpravu ochrany soukromí vyplývající z LZPS. V jednotlivých případech tedy musí posoudit, zda zveřejnění konkrétní informace o oběti již představuje neopodstatněný zásah do jejího soukromí. Například zveřejnění obsahu dokumentace je podle ESLP údajem, který musí být při publikaci rozsudku skryt²²¹. Vzhledem k nedostatku české judikatury týkající se této problematiky však zatím rozhodování, jaké informace je třeba skrýt, může být obtížné.

4.5. Dílčí shrnutí vztahu ochrany soukromí obětí a zásady veřejnosti

Ochrana soukromí oběti (jako jiný důležitý zájem svědků) může být jedním z důvodů pro vyloučení veřejnosti z části nebo celého hlavního líčení²²², a to zejména pro prevenci vzniku druhotné újmy. Toto opatření však musí být podloženo konkrétními okolnostmi případu, z nichž možnost ohrožení zájmů oběti vyplývá²²³.

Velký zásah do soukromí oběti mohou představovat obrazové a zvukové přenosy a obrazové záznamy ze soudní síně, které je možné pořizovat pouze se souhlasem předsedy senátu²²⁴. Ochrana soukromí není explicitně důvodem pro nepovolení záznamů a přenosů, může jím však být implicitně, pokud by byl ohrožen řádný průběh jednání²²⁵ (například pokud by oběť ze strachu z narušení soukromí odmítla vypovídat). Ten, kdo záznam či přenos realizuje, zároveň stále musí dodržet pravidla na ochranu totožnosti vybraných obětí podle § 8b odst. 2 TR.

Rozsudek musí být vždy vyhlášen veřejně²²⁶. Při jeho publikaci je nutné chránit totožnost obětí vybraných trestných činů a obětí mladších 18 let (§ 8b odst. 2 TR), bližší pravidla pro ochranu soukromí ostatních obětí však zákon nestanoví, zveřejnění rozsudku tudíž může být spojeno s velkou mírou nejistoty. Soud (nebo ten, kdo hodlá obsah rozsudku zveřejnit) musí pro každý

---

²²¹ Z. proti Finsku, rozsudek ESLP ze dne 25. 2. 1997, stížnost č. 22009/93, bod 94 an.

²²² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 200 odst. 1 věta první.

²²³ PÚRY, František. *§ 200 [Vyloučení veřejnosti]*, s. 2542.

²²⁴ Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), § 6 odst. 3.

²²⁵ Ibid.

²²⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 200 odst. 2.

jednotlivý případ posoudit, do jaké míry je nutné skrýt totožnost oběti a informace z jejího osobního života, aby nešlo o neoprávněný zásah do jejího soukromí.

5. Role médií v ochraně soukromí obětí

Cílem této kapitoly je ozřejmit, jakou roli hrají média při ochraně soukromí obětí trestných činů či naopak při zásazích do něj. Činnost hromadných sdělovacích prostředků je nenahraditelnou součástí fungování moderní liberálně demokratické společnosti, často však pro ni zejména v mladších demokraciích chybí jasně stanovené právní či etické limity, nebo nejsou respektovány. Novináři (a příbuzné profese) mají výrazný vliv na to, jakým způsobem bude občanská veřejnost vnímat chod justice a jednotlivé kauzy.

5.1. Základní principy fungování médií

Hromadné sdělovací prostředky mají nezastupitelnou roli v současné na informacích založené společnosti. Zprostředkováním informací o věcech veřejného zájmu umožňují vedení kvalitní veřejné diskuse s pluralitou názorů²²⁷. Tato úloha se také nazývá společenskou funkcí médií²²⁸.

Základním pilířem řádného fungování hromadných sdělovacích prostředků je svoboda projevu, tedy právo každého „svobodně vyjadřovat a šířit své názory slovem, písmem a obrazem“²²⁹. Na ústavní úrovni je svoboda tisku zakotvena v čl. 17 LZPS. Veškeré programy a tiskoviny bez ohledu na jejich serióznost jsou apriorně chráněny stejně, neboť jakkoliv pojaté články či vysílání mohou mít stejně významný názorotvorný účinek, ať už jde o politické komentáře či zábavní pořady. Teprve v okamžiku, kdy budou při konfliktu svobody projevu a jiného právního statku splněny podmínky pro omezení svobodného projevu, bude namísto zkoumat účel a způsob zpracování programu nebo příspěvku²³⁰. Svobodu projevu lze omezit ve prospěch práv druhých, bezpečnosti státu, veřejné bezpečnosti, ochrany veřejného zdraví a mravnosti²³¹, těmito zásahy však není možné relativizovat svobodu projevu jako celek²³².

---

²²⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, bod 30.

²²⁸ KROUPA, Jiří. Média a společnost. In: KROUPA, Jiří, MOLEK, Pavel, MORAVEC, Ondřej, RUJBROVÁ, Klára, ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina et al. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 14.

²²⁹ JIRÁK, Jan a KÖPPOVÁ, Barbara. *Masová média* [online]. Praha: Portál, 2015, s. 71 [cit. 15. 12. 2023]. Dostupné z: EBSCOhost, <https://web.s.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=3&sid=020bd5d9-1303-4951-97c0-32e6f8678625%40redis&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#AN=1639924&db=nlebk>

²³⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, bod 31.

²³¹ Usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, čl. 17 odst. 4.

²³² Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, bod 32.

Hromadné sdělovací prostředky si však musí být vědomy toho, jak zvláštní moc z jejich postavení vyplývá²³³. Teorie společenské odpovědnosti média chápe jako instituce, jež by samy od sebe měly usilovat o co nejvíce společensky přínosné jednání²³⁴. Měly by směřovat k podpoře plurality názorů, objektivnímu zpravodajství, ale zároveň i jasným etickým limitům (například nezobrazovat zbytečně drastické záběry z tragických událostí). Tento koncept ale naráží na ekonomické pojetí médií, tedy hromadné sdělovací prostředky provozované za účelem maximalizovat zisk²³⁵.

5.2. Činnost médií v souvislosti s trestním řízením

Činnost hromadných sdělovacích prostředků je obecně klíčovým zprostředkovatelem informací mezi justicí a veřejností, přímá účast na soudních jednáních není z mnoha důvodů výrazně využívána. Soudy tuto skutečnost nemohou ignorovat a působit ve vakuu²³⁶, navíc spolupráce s médii je i v jejich zájmu. Sdělovací prostředky mohou jednak přispět k lepšímu právnímu vědomí společnosti, jednak prostřednictvím kontroly činnosti justičního aparátu také k jeho kvalitnějšímu fungování²³⁷.

Na druhou stranu není možné přehlížet možný negativní vliv sdělovacích prostředků na činnost OČTŘ. Zkreslené, neověřené a neobjektivní informace mohou například přinést nátlak veřejnosti na rozhodování soudců. Například článek o „nespravedlivém“ potrestání pachatele trestného činu spáchaného na dítěte může snadno vyvolat hněv veřejnosti a volání po zpřísnění trestu, ačkoliv takový text někdy ani náležitě nereflektuje důvody, které k uložení takového trestu skutečně vedly.

Je totiž nutné vzít v úvahu, že zájem médií o trestní věci je často odůvodněn především fascinací veřejnosti kriminalitou, tedy potenciálem dosáhnout vyšší sledovanosti či čtenosti sdělovacího prostředku. Společnost je zaujata jednak sdělením indikujícím nebezpečí, jednak

---

²³³ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*, s. 37.

²³⁴ JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média*, s. 120.

²³⁵ *Ibid.*, s. 127.

²³⁶ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*, s. 10.

²³⁷ REPÍK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. Praha: Orac, 2002, s. 139.

emocemi, které jsou ve sdělení obsažena²³⁸. Sdělovací prostředky tak mnohdy mohou mít tendenci užívat následující nástroje pro přitažení více čtenářů či posluchačů:

1. senzacechtivost (grafické znázornění násilí, utrpení, krve, pytlů na mrtvoly aj.; publikace nadbytečných detailů, výrazné titulky)
2. povrchnost (zjednodušování reality, stereotypizace)
3. šíření strachu z kriminality (zveličování míry kriminality)
4. zneužívání příběhů obětí (viz dále)²³⁹.

Taková žurnalistika neslouží rozvoji občanské společnosti a veřejné diskuse, ale vyhledává informace od OČTŘ pouze s cílem co nejvíce je monetizovat, často i na úkor duševního utrpení osob, kterých se týkají. I proto je nutné, aby OČTŘ při poskytování informací o svojí činnosti pečlivě zvažovaly, jaké detaily a údaje je vhodné sdělit. I informace poskytnuté v souladu s § 8a až § 8d TR mohou zbytečně umožňovat zkreslení skutečnosti a reality fungování trestní justice. Například sdělení informace, že vrah byl „bezproblémový a úspěšný student“, pravděpodobně nijak společenské debatě neprospěje, svádí ale k vytváření lákavých bulvárních titulků jako „Zavražděn premiantem!“.

5.3. Principy poskytování informací o trestních řízeních prostřednictvím médií

Za účelem podpory příznivého a kultivovaného přístupu masmédií k informování o trestních kauzách bylo na úrovni Rady Evropy přijato Doporučení Výboru ministrů Rec(2003)13 ze dne 10. 7. 2003 k poskytování informací, týkajících se trestních řízení, prostřednictvím médií. Tento soft-law dokument jednak stanovuje principy informování hromadnými sdělovacími prostředky o trestněprávních případech, jednak apeluje na členské státy Rady Evropy, aby s jeho obsahem v co nejvyšší možné míře seznamovaly odbornou veřejnost (OČTŘ, pracovníky médií aj.). V jeho příloze je zakotveno následujících 18 zásad:

1. princip informování veřejnosti sdělovacími prostředky – médiím musí být umožněno veřejnost o trestních kauzách otevřeně informovat

---

²³⁸ VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média*, s. 48.

²³⁹ VIANO, Emilio. Victims, Crime and the Media: Competing Interests in the Electronic Society. *Communications and the Law* [online]. 1995, roč. 17, č. 2, s. 42–48 [cit. 25. 11. 2023]. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/com117&i=149>

2. presumpce nevinny – nelze předjímat vinu do pravomocného odsouzení
3. přesnost informací – OČTŘ mohou médiím poskytovat pouze ověřené informace
4. přístup k informacím – všichni novináři musí mít stejný přístup k informacím
5. způsoby poskytování informací – OČTŘ by měly informace poskytovat především tiskovými prohlášeními či konferencemi
6. pravidelnost – u déletrvajících případů se předpokládá pravidelné poskytování informací
7. zákaz zneužití informací – OČTŘ nemohou informace o probíhajících trestních řízeních použít k obchodním či jiným účelům
8. princip ochrany soukromého života v rámci probíhajícího trestního řízení – poskytování informací o trestním řízení musí respektovat soukromí stran řízení, zvláštní ochrana je třeba u nezletilých, obětí a jiných zranitelných osob
9. právo na odpověď – média musí umožňovat opravu nepravdivých informací
10. prevence předpojatosti – nelze zveřejnit údaje, které by ohrozily spravedlivost procesu
11. předsudečná publicita před hlavním líčením – pokud zveřejnění informací mělo vliv na spravedlivý proces, obžalovaný má právo na účinnou nápravu
12. volný přístup novinářů – není třeba zvláštní akreditace pro povolení vstupu novinářům na veřejná jednání
13. přístup do soudních síní – OČTŘ mají zajistit rozumné množství míst k sezení
14. živé přenosy a záznamy – lze uskutečnit pouze pokud to výslovně dovolí zákon, nelze jimi vyvíjet nátlak na oběti, svědky apod.
15. podpora účasti sdělovacích prostředků – termíny plánovaných jednání by měly být oznamovány s vhodným předstihem, mělo by být možné získat text veřejně vyhlášených rozhodnutí
16. ochrana svědků – zásadně by neměla být odhalována totožnost svědků
17. informování o výkonu trestu – novináři by měli mít možnost kontaktovat osoby ve výkonu trestu
18. informování po výkonu trestu – po výkonu trestu by média měla chránit identitu dříve odsouzených osob²⁴⁰.

---

²⁴⁰ Doporučení Výboru ministrů Rec(2003)13 ze dne 10. 7. 2003 k poskytování informací, týkajících se trestních řízení, prostřednictvím médií, příloha.

Některé principy se tedy týkají především svobodného přístupu všech médií k informacím (1., 4., 5., 6., 12., 13., 15.), některé chrání spravedlivý proces (2., 7., 10., 11.), jiné se zaměřují na objektivnost reportování (3., 9.). Další skupina zásad bude pro následující výklad nejpodstatnější, zaměřuje se na ochranu soukromí účastníků trestního řízení (8., 14., 16., 17., 18.).

5.4. Přístup hromadných sdělovacích prostředků k obětem trestných činů

Jak již bylo řečeno výše, média se často zaměřují na příběhy obětí kvůli jejich většímu čtenářskému potenciálu, spíše tedy obchodně^{241, 242}. Nejvyšší publicitu mívají například závažné delikty sociálně vysoce postavených pachatelů, jejichž oběťmi jsou ženy²⁴³. Obecným argumentem pro publikaci příběhů obětí je svoboda projevu a zájem veřejnosti na přístup k informacím. Na druhé straně stojí zájem oběti na ochraně soukromí, nešetrná medializace případu může jednoduše vést k druhotné újmě a sociální stigmatizaci^{244, 245}. Oběť sama však mnohdy přímý vliv na to, co o ní bude publikováno, nemá.

Mezi praktiky bezohledného přístupu hromadných sdělovacích prostředků k obětem trestných činů lze zařadit tyto činnosti:

1. zveřejnění informací o spáchaném trestném činu dříve, než se o něm dozví rodina oběti
2. grafický popis vzhledu obětí – př. krásná blondýna
3. kontaktování obětí v nevhodných okamžicích
4. pronásledování obětí v nemocnicích, před policejní stanicí apod.
5. nepatřičné prohledávání minulosti oběti
6. ignorování přání obětí ve vztahu k jednání s médii
7. zobrazování scén s těly a pytlí na mrtvolu nebo jejich fotografování
8. vyhledávání a zdůrazňování negativních charakteristik oběti – př. byla prostitutka

---

²⁴¹ VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů*, s. 78.

²⁴² BÖTTCHER, Reinhard. Perspektiven für den Opferschutz im Strafverfahren. *Neue Kriminalpolitik*. Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, 2012, roč. 24, č. 4, s. 125.

²⁴³ KAISER, Günther. *Kriminologie: eine Einführung in die Grundlagen*. Heidelberg: C. F. Müller, 1993, s. 304.

²⁴⁴ HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení*, s. 37.

²⁴⁵ JIRÁK, Jan a KÖPPOVÁ, Barbara. *Masová média*, s. 338.

9. zveřejňování zpráv a informací v průběhu vyšetřování, které mohou ohrozit bezpečnost obětí – př. informování o tom, kde se v průběhu útoku střelce schovávají osoby v budově
10. klamání obětí tvrzením, že jako novináři mají více práv, než ve skutečnosti mají – př. že mají právo čekat na ně před domem²⁴⁶
11. obviňování obětí²⁴⁷ – přenášení části viny za to, že došlo ke spáchání trestného činu, na oběť, například v důsledku jejího chování vůči pachateli.

Ve výše zmíněných případech bude zpravidla zjevné, že takové jednání novinářů nelze ospravedlnit zájmem veřejnosti dozvědět se vše podstatné o spáchaném trestném činu. Otázkou však zůstává, nakolik je pro veřejnost důležité znát identitu oběti, respektive nakolik je vhodné zveřejnit údaje o totožnosti a osobnosti v případě, že to nezakazují právní předpisy. Prospěje veřejnosti, když se dozví, kdo je oběť a jaká je? Ve většině situací informace o totožnosti a charakteristice oběti nepřispěje k pochopení daného trestného činu, neboť důležité nebude, kdo je obětí, ale kdo je útočníkem a co ho ke spáchání trestného činu vedlo²⁴⁸. Jinými slovy, to, zda oběť byla více nebo méně inteligentní, zda studovala vysokou školu, zda měla sama bohatou trestní minulost nebo zda jde disponuje velkým majetkem, by podle mého názoru nemělo být podstatné pro veřejnou debatu nad tím, co spáchání trestného činu umožnilo a jak dalším trestným činům předejít. Média by se tak spíše měla zdržet publikace informací ze soukromí oběti, prostor je vhodnější věnovat například osvětě o dopadech trestného činu na oběti a možnostech zefektivnění prevence daného trestného činu.

Ohleduplný přístup hromadných sdělovacích prostředků k obětem a jejich právu na soukromí lze zajistit implementací následujících pravidel:

1. respektovat soukromí osob, které si s médii nepřejí komunikovat²⁴⁹ - především je neprónásledovat
2. oběť identifikovat pomocí věku a místa spáchání činu, nikoliv jménem či jinými osobními údaji

---

²⁴⁶ VIANO, Emilio. *Victims, Crime and the Media*, s. 48.

²⁴⁷ SCHNEIDER, Hans Joachim. *Internationales Handbuch der Kriminologie. Band 2, Besondere Probleme der Kriminologie* [online]. Berlin: De Gruyter, 2009, s. 279 [cit. 12. 12. 2023]. Dostupné z: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783899496628>

²⁴⁸ BENEDICT, Helen. The Privacy Rights of Rape Victims in the Media and the Law, Panel Discussion. *Fordham Law Review*. 1992, roč. 61, č. 5, s. 4.

²⁴⁹ VYMĚTAL, Štěpán. *Novináři a oběti trestných činů*. Praha: Themis, 2008, s. 11.

3. nepřipustit zveřejnění totožnosti oběti sexuálního útoku a dětské oběti, případně ani pachatele incestu (pokud by tím mohla být identifikována jeho oběť)
4. nepublikovat informace získané od osob, které byly zjevně rozrušené (v šoku)²⁵⁰
5. pečlivě volit záběry a slova – nepodněcovat stud, pocit zneuctění a zahanbení²⁵¹
6. vyjadřovat se o oběti s respektem – nepoužívat například zdrobněliny²⁵²
7. aktivně podporovat citlivé zacházení s oběťmi – například šířit informace o obvyklých reakcích obětí, příklady dobré praxe pomoci po činu, vyjádření solidarity aj²⁵³.

Obecně lze shrnout, že je třeba myslet na prožívání obětí a riziko sekundární viktimizace, nikoliv pouze na to, jak zaujmout jejím příběhem čtenáře a diváky.

5.5. Prostředky ochrany obětí proti nezákonnému postupu médií

Vydavatel tisku a provozovatel vysílání nesou obecně odpovědnost za obsah šířeného sdělení²⁵⁴. Pokud tedy v důsledku publikace článku, fotografie či reportáže dojde k nezákonnému zásahu do soukromí oběti, jsou jí k dispozici různé nástroje, jimiž se může domoci alespoň částečné satisfakce.

Pokud by hromadné sdělovací prostředky porušily zákazy vyplývající z § 8a až § 8d TR, mohou oběti (nebo kdokoliv jiný) podat oznámení o spáchání přestupku ve smyslu § 73 zákona č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Za porušení zákazu zveřejnění osobních údajů lze podle § 61 odst. 2 ZZOU uložit pokutu až do výše 1 000 000 Kč, pokud však jde o přestupek spáchaný „*tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem*“²⁵⁵ (což fakticky postihne veškerou činnost médií), může pokuta činit až 5 000 000 Kč. Řízení o odpovědnosti a sankci za takový přestupek spadá pod Úřad pro ochranu osobních údajů.

---

²⁵⁰ VÁLKOVÁ, Jana. *Mezinárodní příručka pomoci obětem o využití a aplikaci deklarace OSN o základních principech spravedlnosti ohledně obětí trestného činu a ohledně obětí zneužití moci*, s. 77.

²⁵¹ VYMĚTAL, Štěpán. *Novináři a oběti trestných činů*, s. 12.

²⁵² Ibid., s. 18.

²⁵³ Ibid., s. 47–8.

²⁵⁴ MORAVEC, Ondřej. Ochrana osobnosti v mediálním právu. In: KROUPA, Jiří, MOLEK, Pavel, MORAVEC, Ondřej, RUJBROVÁ, Klára, ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina et al. *Mediální právo*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 243.

²⁵⁵ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, § 61 odst. 2 písm. b).

Osoba, jejíž čest, důstojnost, soukromí, jméno či dobrá pověst byly dotčeny skutkovým tvrzením publikovaným ve vysílání, má právo na odpověď²⁵⁶. Takové tvrzení ale musí být nepravdivé, neúplné, nepřesné nebo zkreslující, a také nesmí jít o pouhé vyjádření názoru na danou problematiku²⁵⁷. Smyslem práva na odpověď je tedy domoci se uvedení informací o záležitostech, jež se týkají dotyčného, na pravou míru.

Pokud by média o oběti šířila nepravdivé údaje, v ojedinělých případech bude kromě práva na odpověď připadat i trestněprávní postih, a to pro trestný čin pomluvy podle § 184 odst. 1, odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Podstatou tohoto trestného činu je sdělení takové nepravdivé informace o určité osobě, která je způsobilá „značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu²⁵⁸“, jde tudíž o trestný čin ohrožovací (postačí způsobilost údaje ohrozit zmíněné zájmy). Kvalifikovaná skutková podstata je stanovena pro spáchání takového činu „rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem²⁵⁹“. Pokud by tedy oběť měla za to, že média nepravdivou informací mohla takto výrazně zasáhnout do jejího osobního života, může podat na veřejný sdělovací prostředek trestní oznámení.

Pro úplnost je vhodné dodat, že oběť před zvlášť nevhodným projevem masových médií chrání i skutkové podstaty přestupků proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 2 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Tato ustanovení však oběť chrání proti ublížení na cti, nikoliv proti zásahu do soukromí. Hromadné sdělovací prostředky nebo novináři sami by mohli za tyto přestupky odpovídat v případě, že by oběť zesměšňovali či hrubě urazili, takové jednání by tedy bylo výjimečným excesem z citlivého přístupu k obětem trestných činů. Za dané přestupky lze uložit pokutu do 10 000 Kč²⁶⁰.

Soukromoprávním prostředkem ochrany oběti vůči médiím je žaloba na ochranu osobnosti. Ochrana osobnosti (jejíž součástí je i ochrana soukromí jednotlivce) je zakotvena

---

²⁵⁶ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, § 35.

²⁵⁷ ROZEHNAL, Aleš. *Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů ; Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání): komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, s. 121.

²⁵⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 184 odst. 1.

²⁵⁹ Ibid, § 184 odst. 2.

²⁶⁰ Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, § 7 odst. 4 písm. a).

v § 81 a následujících zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“). Zákaz zásahu do soukromí jiného konkrétně obsahuje § 86 OZ. Podkladem pro žalobu na ochranu osobnosti je § 82 OZ, který člověku, jehož osobnostní práva byla porušena, přiznává právo domáhat se upuštění od zásahu (negativní žaloba) či odstranění závadného stavu (restituční žaloba). Trojici možných nároků doplňuje právo požadovat přiměřené zadostiučinění, upravené samostatně v § 2951 odst. 2 OZ. Aktivně legitimované mohou být i osoby blízké člověka, jež již zemřel²⁶¹ (například příbuzní po zemřelé oběti, o níž byly v tisku bez souhlasu zveřejněny údaje z intimní sféry).

5.6. Příklady z české praxe

Jedním z nejznámějších případů nezákonného informování o obětech trestných činů byla tzv. kuřimská kauza (oběťmi rozsáhlého týrání byli dva nezletilí chlapci), jež byla podnětem pro vložení § 8a až § 8d do trestního řádu²⁶². Hromadné sdělovací prostředky tehdy opakovaně šířily záběry nahých a týraných dětí, právě obrazová dokumentace představuje vysoké riziko identifikace obětí a zásahů do jejich soukromí²⁶³. Třem televizním stanicím byla uložena pokuta za porušení povinnosti provozovatele vysílání „*bezodůvodně nezobrazovat osoby umírající nebo vystavené těžkému tělesnému nebo duševnímu utrpení způsobem snižujícím lidskou důstojnost*“²⁶⁴.

Po novele TŘ účinné od 1. 4. 2009 byla například jedna televizní stanice shledána odpovědnou za porušení povinnosti v § 8b odst. 2 TŘ za situace, kdy zveřejnila záběr na část usnesení okresního soudu, které obsahovalo osobní údaje umožňující ztotožnění pěti nezletilých obětí. Z odůvodnění rozhodnutí (v soudním řízení správním) vyplývá, že pro odpovědnost nebylo podstatné, zda konkrétní diváci vytýkané údaje opravdu vnímali, postačí, že identifikace nezletilých byla možná²⁶⁵.

Očividným porušením § 8b odst. 2 TŘ bylo vydání článku s názvem „Hrozné podezření“, který identifikoval nezletilou poškozenou (T.), zveřejnil její fotografie a pasáže odhalující obsah

---

²⁶¹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 82 odst. 2.

²⁶² MORAVEC, Václav a PAULÍK, Karel. Medializace vybraných případů týraných dětí a její negativní důsledky. *Psychologie a její kontexty*. 2011, roč. 2, č. 1, s. 56.

²⁶³ Ibid., s. 59.

²⁶⁴ Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, § 32 odst. 1 písm. f).

²⁶⁵ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 7. 7. 2015, č. j. 3 A 9/2013-30.

vyšetřovacího spisu. Článek poměrně bulvárním způsobem sděloval důvěrné informace ze života nezletilé, například „měla se K. M. dozvědět od matky T. kamarádky (jíž to prý T. vyprávěla), že T. bývá někdy neklidná, a když otcově přítelkyni sahá na prso a hladí je, tak se uklidní²⁶⁶“. Argumentem vydavatele tisku bylo tvrzení, že v dané situaci nebylo ještě postaveno na jisto, že nezletilá byla skutečně poškozenou (nebyl vydán odsuzující rozsudek), takový výklad by však šel proti smyslu § 8b odst. 2 TŘ. Vydavatel tak byl shledán vinným správním deliktem a byla mu uložena pokuta ve výši 50 000 Kč.

5.7. Dílčí shrnutí úlohy médií v ochraně soukromí obětí

Hromadné sdělovací prostředky mohou přispívat ke kvalitnějšímu výkonu trestní justice a právní výchově společnosti²⁶⁷, mnohdy však jejich vliv na trestněprávní případy bude negativní. Některá média mohou v zájmu vyšší sledovanosti tíhnout k senzacechtivosti, povrchnosti či vzbuzování strachu²⁶⁸. OČTŘ by tak při informování o své činnosti neměly zbytečně publikovat informace, které by mohly být senzacechtivými médii zneužity.

Média by při reportování o obětech trestných činů měla brát v potaz jejich prožívání a riziko sekundární viktimizace. Ohleduplnost mohou nastolit následující pravidla: respektování rozhodnutí s médii nekomunikovat, oběť neidentifikovat osobními údaji, vyjadřovat se o oběti respektujícím způsobem, nezobrazovat zjevně rozrušené osoby, vyjadřovat se citlivě²⁶⁹. Hromadné sdělovací prostředky by si také měly uvědomovat, že mohou pozitivně přispívat k lepšímu zacházení s oběťmi obecně – například osvětou o jejich prožívání a potřebách²⁷⁰.

Pokud má oběť za to, že média neoprávněně zasáhla do jejího soukromí, má k dispozici širokou škálu prostředků k nápravě. Nedodržení zákazů v § 8a až § 8d TŘ je přestupkem, za nějž lze uložit pokutu až do výše 5 000 000 Kč²⁷¹. Při publikování nepravdivých údajů ve sdělovacím prostředku má oběť právo na odpověď²⁷², v excesivních případech může na médium podat i trestní

---

²⁶⁶ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2016, č.j. 8 A 375/2011-61.

²⁶⁷ ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*, s. 37.

²⁶⁸ VIANO, Emilio. *Victims, Crime and the Media*, s. 42–8.

²⁶⁹ VYMĚTAL, Štěpán. *Novináři a oběti trestných činů*, s. 11–12.; *ibid.*, s. 18.; VÁLKOVÁ, Jana. *Mezinárodní příručka pomoci obětem o využití a aplikaci deklarace OSN o základních principech spravedlnosti ohledně obětí trestného činu a ohledně obětí zneužití moci*, s. 77.

²⁷⁰ VYMĚTAL, Štěpán. *Novináři a oběti trestných činů*, s. 47–8.

²⁷¹ Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, § 61 odst. 2.

²⁷² Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, § 35.

oznámení pro trestný čin pomluvy²⁷³. Oběť dále při jakémkoliv neoprávněném zásahu do soukromí může na sdělovací prostředek podat žalobu na ochranu osobnosti²⁷⁴.

---

²⁷³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 184 odst. 1, odst. 2.

²⁷⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, § 82.

Závěr

Ochrana obětí trestných činů je stále relativně novou a dynamickou oblastí práva, mnoho otázek ještě nebylo v aplikační praxi přesvědčivě postaveno najisto. Jednou z nich je i význam ochrany soukromí oběti.

Tato práce zaprvé zdůraznila, že omezení nadbytečných zásahů do soukromí oběti je důležitým předpokladem pro prevenci sekundární viktimizace. Dále také předchází dalším útokům na oběť, jak ze strany pachatele, tak i dalších osob. Ve vztahu ke společnosti jako celku garance co nejmenšího možného zásahu do soukromí může přispět k vyšší ochotě obětí trestné činy oznamovat, tedy i ke snížení latence kriminality.

Druhým cílem práce bylo komplexně popsat nástroje, které ochranu soukromí v rámci trestního řízení zabezpečují. Česká právní úprava věnuje velký prostor ochraně totožnosti obětí, a to v přípravném řízení všech, v rámci dalších fází řízení pouze vybraných zranitelnějších obětí. Zvláště chráněné jsou také údaje získané odposlechem a z telekomunikačního provozu. Tyto povinnosti se někdy vztahují jen na OČTŘ, někdy ale i na jakékoliv subjekty. Zákon zakotvuje z těchto pravidel různé výjimky, například souhlas oběti nebo převažující veřejný zájem. Na žádost oběti je možné některé její osobní údaje vést odděleně od spisu nebo jinak skrývat před ostatními účastníky řízení, poté jí však nemůže být přiznán nárok na náhradu újmy nebo bezdůvodného obohacení.

Práce se zatřetí zaměřila na analýzu, jak se zájem na ochraně soukromí prolíná s dalšími zájmy chráněnými v trestním řízení. Základním principem řízení před soudem je zásada veřejnosti, tedy volný přístup veřejnosti do soudní síně i k informacím o soudním jednání. Ochrana soukromí může být podkladem pro umožnění výjimek z této zásady. Jednak lze nutností chránit soukromí oběti odůvodnit vyloučení veřejnosti z hlavního líčení, jednak může být implicitně i důvodem pro nepovolení pořizování audiovizuálních záznamů a přenosů. Komplikované je určit, do jaké míry je nutné při publikaci rozsudku skrýt údaje ze soukromého života oběti, rozhodovací praxe ohledně této problematiky není ještě ustálena.

Práce se okrajově zabývala také tím, do jaké míry může být ochranou soukromí oběti dotčeno právo na obhajobu. Ochrana totožnosti oběti do práva na obhajobu nijak nezasahuje, před osobou, proti níž se řízení vede, totožnost skrývána není. Při ochraně jiných osobních údajů je umožnění výkonu práva na obhajobu jednou z výjimek, které mohou ospravedlnit zpřístupnění

jinak skrývaných údajů, nicméně v praxi může být aplikace této výjimky někdy složitější. Nejvýraznějším omezením práva na obhajobu je vyloučení veřejnosti z účasti na hlavním líčení, o to důležitější je pečlivě vyvažovat zájem oběti na ochraně jejího soukromí se zásadou veřejnosti.

Ochrana soukromí se v neposlední řadě také dotýká činnosti médií a svobody jejich projevu. Svoboda projevu je spojena s odpovědností hromadného sdělovacího prostředku za to, jaký dopad jeho činnost má. Média si jednak musí stanovit meze svého počínání tak, aby nezasáhla do práva na soukromí oběti (tedy zejména se k ní chovat ohleduplně, pečlivě volit slova, zbytečně ji neidentifikovat), navíc je možné i oběti aktivně podpořit (například šířením povědomí o riziku sekundární viktimizace, o prožívání oběti apod.). Pokud bude soukromí oběti zasaženo, má oběť k dispozici relativně široký výběr prostředků právní obrany.

Závěrem tedy lze konstatovat, že ochrana soukromí obětí trestných činů je roztržena do značného množství situací, v nichž se různými způsoby projevuje. Je zejména na orgánech činných v trestním řízení a hromadných sdělovacích prostředcích, aby soukromí oběti vnímaly jako důležitou hodnotu, na niž je třeba brát při rozhodování a informování o trestním řízení ohledy.

Seznam zkratek

Doporučení o obětech	Doporučení Výboru ministrů Rec(2023)2 ze dne 15. 3. 2023 o právech, službách a podpoře obětí trestného činu
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
LZPS	usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
oběť	oběť trestného činu
OČTR	orgány činné v trestním řízení
OSN	Organizace spojených národů
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
rámcové rozhodnutí o obětech	rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. 3. 2001 o postavení obětí v trestním řízení
směrnice o minimálních pravidlech	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
ZZOÚ	zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
ZOTČ	zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů)

Seznam použitých zdrojů

A. Seznam použité literatury

1. ALBRECHT, Peter-Alexis. *Kriminologie: ein Studienbuch*. 1. vyd. München: C. H. Beck, 1999. ISBN 978-3-406-45754-8.
2. BENEDICT, Helen. The Privacy Rights of Rape Victims in the Media and the Law, Panel Discussion. *Fordham Law Review*. 1992, roč. 61, č. 5, s. 1141–1145. ISSN 0015-704X.
3. BÖTTCHER, Reinhard. Perspektiven für den Opferschutz im Strafverfahren. *Neue Kriminalpolitik*. Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, 2012, roč. 24, č. 4, s. 122–125. ISSN 0934-9200.
4. COYLE, Erin K. Evaluating Methods to Protect Sex Crime Victims' Privacy: A Legal Analysis of States' Attempts to Protect Victims' Identities. *Communication Law and Policy* [online]. Routledge, 2022, roč. 27, č. 2, s. 102–127 [cit. 18. 11. 2023]. ISSN 1081-1680. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10811680.2022.2072030>
5. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 3. upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-461-9.
6. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Kriminální psychologie*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 1998. ISBN 978-80-85858-70-9.
7. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Viktimologie pro forenzní praxi*. 1. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0582-1.
8. DANCIG-ROSENBERG, Hadar a PUGACH, Dana. Between secondary victimization and positive victimology. In: RONEL, Natti a SEGEV, Dana, eds. *Positive Criminology* [online]. New York: Taylor & Francis Group, 2015, s. 292–306 [cit. 15. 12. 2023]. ISBN 978-1-317-75083-3. Dostupné z: ProQuest Ebook Central, <https://ebookcentral.proquest.com/lib/cuni/detail.action?docID=1968935>
9. DIANIŠKA, Gustáv, STRÉMY, Tomáš a VRÁBLOVÁ, Miroslava. *Kriminológia*. 4. aktualiz. a dopl. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2022. ISBN 978-80-7380-891-4.
10. DOERNER, William G. a LAB, Steven P. *Victimology*. 9. vyd. New York: Taylor & Francis Group, 2021. ISBN 978-0-367-41809-0.

11. DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. I. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.
12. DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav, AUEROVÁ, Jaroslava, AUGUSTINOVÁ, Pavla, BOHUSLAV, Lukáš et al. *Trestní řád. Komentář. II. díl.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.
13. DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila, HÁKOVÁ, Daniela a VITOUŠOVÁ, Petra. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. ISBN 978-80-7598-109-7.
14. GRYGAR, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích: včetně tzv. generátoru náhodného přidělování a GDPR: komentář.* 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-162-2.
15. GŘIVNA, Tomáš, SCHEINOST, Miroslav, ZOUBKOVÁ, Ivana, DRÁPAL, Jakub a BOHUSLAV, Lukáš. *Kriminologie.* 5., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-554-5.
16. GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, VÁLKOVÁ, Helena, RŮŽIČKA, Miroslav, ŠIMÁNOVÁ, Hana et al. *Oběti trestných činů. Komentář.* 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-793-4.
17. GŘIVNA, Tomáš. Zákon o obětech trestných činů. In: JELÍNEK, Jiří, GŘIVNA, Tomáš, ŠÁMAL, Pavel, DURDÍK, Tomáš, ČÍRTKOVÁ, Ludmila et al. *Poškozený a oběť trestného činu z trestněprávního a kriminologického pohledu.* 1. vyd. Praha: Leges, 2012, s. 22–30. Teoretik. ISBN 978-80-87576-39-7.
18. HERCZEG, Jiří. *Média a trestní řízení.* 1. vyd. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-50-2.
19. HERCZEG, Jiří. Novela náhubkového zákona: korektiv veřejného zájmu. *Trestněprávní revue* [online]. 2011, roč. 10, č. 10, s. 285–290 [cit. 24. 11. 2023]. ISSN 1213-5313. Dostupné z: <https://www-beck-online-cz.ezproxy.is.cuni.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgfpxi4s7geyf6427gi4dk&groupIndex=0&rowIndex=0>

20. JELÍNEK, Jiří, BRANDTNER, Anna, DVOŘÁK, Marek, GALOVCOVÁ, Ingrid, KRUPIČKA, Jiří et al. *Kriminologie*. 1. vyd. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-499-2.
21. JELÍNEK, Jiří, DRAŠTÍK, Antonín, GALOVCOVÁ, Ingrid, HASCH, Karel, HERANOVÁ, Simona et al. *Trestní právo procesní*. 7. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2023. ISBN 978-80-7502-687-3.
22. JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír a DANKOVÁ, Katarína. *Zákon o obětech trestných činů. Komentář s judikaturou*. 2. dopl. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-016-1.
23. JELÍNEK, Jiří, PELC, Vladimír, ŘÍHA, Jiří, SOVÁK, Zdeněk, BRUNA, Eduard et al. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou: zákon o soudnictví ve věcech mládeže, zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, advokátní tarif*. 9. aktualiz. vyd. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-637-8.
24. JINDRA, Lukáš a TEJNSKÁ, Katarína. Ochrana informací z trestního řízení před úniky ze strany třetích osob (k ustanovením § 8b až § 8d trestního řádu). *Státní zastupitelství* [online]. 2021, roč. 18, č. 5, s. 8–16 [cit. 24. 11. 2023]. ISSN 1214-3758. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/298077/1/2>
25. JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Masová média* [online]. 1. vyd. Praha: Portál, 2015 [cit. 15. 12. 2023]. ISBN 978-80-262-0743-6. Dostupné z: EBSCOhost, <https://web.s.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=3&sid=020bd5d9-1303-4951-97c0-32e6f8678625%40redis&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1laG9zdC1saXZl#AN=1639924&db=nlebk>
26. KAISER, Günther. *Kriminologie: eine Einführung in die Grundlagen*. 10., zcela přeprac. vyd. Heidelberg: C. F. Müller, 1993. ISBN 978-3-8252-0594-2.
27. KILCHLING, Michael, HENNIGHAUSEN, Johanna, HERZIG, Kristina a SCHÄDLER, Wolfram. *Opferschutz innerhalb und außerhalb des Strafrechts: Perspektiven zur Übertragung opferschützender Normen aus dem Strafverfahrensrecht in andere Verfahrensordnungen*. 1. vyd. Berlin: Duncker & Humblot, 2018. ISBN 978-3-86113-267-7.

28. KOCOUREK, Jiří. *Zákon o soudech a soudcích. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015. ISBN 978-80-7400-292-2.
29. KROUPA, Jiří, MOLEK, Pavel, MORAVEC, Ondřej, RUJBROVÁ, Klára, ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina et al. *Mediální právo*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4884-3.
30. KUČEROVÁ, Alena, NOVÁKOVÁ, Ludmila, FOLDOVÁ, Vanda a NONNEMANN, František. *Zákon o ochraně osobních údajů. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-226-0.
31. KÜHN, Zdeněk, KMEC, Jiří, KOSAŘ, David, ANTOŠ, Marek, ASKARI, Daniel et al. *Listina základních práv a svobod. Velký komentář*. 1. vyd. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-609-5.
32. KÜHN, Zdeněk. Transformace pojmu soukromí na počátku třetího milénia. *Jurisprudence*. 2017, roč. 26, č. 2, s. 3–11. ISSN 1802-3843.
33. MACFARLANE, Bruce A. a KEATING, Heather. Horrific Video Tapes as Evidence: Balancing Open Court and Victims' Privacy Articles and Addresses. *Criminal Law Quarterly* [online]. 1999, roč. 41, č. 4, s. 413–461 [cit. 25. 11. 2023]. ISSN 0011-1333. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/clwqrty41&i=439>
34. MALSCH, Marijke. Victims' Fundamental Need for Safety and Privacy and the Role of Legislation and Empirical Evidence. *Erasmus Law Review* [online]. 2021, roč. 14, č. 3, s. 161–169 [cit. 18. 11. 2023]. ISSN 2210-2671. Dostupné z: <https://papers.ssrn.com/abstract=4089706>
35. MOLEK, Pavel. *Právo na spravedlivý proces*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-748-3.
36. MORAVEC, Václav a PAULÍK, Karel. Medializace vybraných případů týraných dětí a její negativní důsledky. *Psychologie a její kontexty*. 2011, roč. 2, č. 1, s. 39–63. ISSN 1803-9278.
37. MULÁK, Jiří. *Základní zásady trestního řízení a právo na spravedlivý proces*. 1. vyd. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-387-2.

38. POLÁK, Peter, KNÁPKOVÁ, Danka a TITTLOVÁ, Marcela. *Repetitórium kriminologie*. 2. aktualiz. vyd. Žilina: EuroKódex, 2015. ISBN 978-80-8155-055-3.
39. REPÍK, Bohumil. *Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo*. 1. vyd. Praha: Orac, 2002. ISBN 978-80-86199-57-3.
40. ROZEHNAL, Aleš. *Mediální právo*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-549-4.
41. ROZEHNAL, Aleš. *Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů ; Zákon č. 132/2010 Sb., o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání a o změně některých zákonů (zákon o audiovizuálních mediálních službách na vyžádání): komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-628-8.
42. SCHNEIDER, Hans Joachim. *Internationales Handbuch der Kriminologie. Band 2, Besondere Probleme der Kriminologie* [online]. 1. vyd. Berlin: De Gruyter, 2009 [cit. 12. 12. 2023]. ISBN 978-1-283-43103-3. Dostupné z: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783899496628>
43. SCHNEIDER, Hans Joachim. *Kriminologie: ein internationales Handbuch. Band 1, Grundlagen* [online]. 1. vyd. Berlin: De Gruyter, 2013 [cit. 12. 12. 2023]. ISBN 978-3-11-048452-6. Dostupné z: De Gruyter, <https://doi.org/10.1515/9783110248272>
44. ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7., dopl. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.
45. ŠÁMAL, Pavel, GŘIVNA, Tomáš, NOVOTNÁ, Jaroslava, PÚRY, František, RŮŽIČKA, Miroslav et al. *Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář*. 7., dopl. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-465-0.
46. ŠÁMAL, Pavel, MUSIL, Jan, KUČHTA, Josef, BAXA, Josef, FRYŠTÁK, Marek et al. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-496-4.
47. ŠIMÍČEK, Vojtěch, ed. *Právo na soukromí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2011. ISBN 978-80-210-5449-3.

48. VÁLKOVÁ, Jana. *Mezinárodní příručka pomoci obětem o využití a aplikaci deklarace OSN o základních principech spravedlnosti ohledně obětí trestného činu a ohledně obětí zneužití moci: návrh : duben 1997*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1997. ISBN 978-80-86008-46-2.
49. VELIKOVSKÁ, Martina. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace : status oběti a jeho význam : prevence a vyrovnávání se s viktimizací : reálné případy z policejní praxe*. 1. vyd. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-4849-8.
50. VESECKÁ, Renata a CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita, veřejnost a média: problémy, o nichž se příliš (ne)mluví*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2009. ISBN 978-80-7201-772-0.
51. VIANO, Emilio. Victims, Crime and the Media: Competing Interests in the Electronic Society. *Communications and the Law* [online]. 1995, roč. 17, č. 2, s. 41–66 [cit. 25. 11. 2023]. ISSN 0162-9093. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/P?h=hein.journals/com117&i=149>
52. VYMĚTAL, Štěpán. *Novináři a oběti trestných činů*. 1. vyd. Praha: Themis, 2008. ISBN 978-80-7312-052-8.
53. WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo, BAŇOUC, Hynek et al. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-747-8.
54. WARREN, Samuel D. a BRANDEIS, Louis D. The Right to Privacy. *Harvard Law Review* [online]. 1890, roč. 4, č. 5, s. 193–220 [cit. 02. 12. 2023]. ISSN 2161-976X. Dostupné z: https://groups.csail.mit.edu/mac/classes/6.805/articles/privacy/Privacy_brand_warr2.html

B. Seznam použitých právních předpisů

1. Deklarace OSN č. 40/34 o základních principech spravedlnosti pro oběti trestných činů a pro oběti zneužití moci ze dne 29. 11. 1985
2. Doporučení Výboru ministrů Rec(2003)13 ze dne 10. 7. 2003 k poskytování informací, týkajících se trestních řízení, prostřednictvím médií

3. Doporučení Výboru ministrů Rec(2006)8 ze dne 14. 6. 2006 ohledně pomoci obětem trestných činů
4. Doporučení Výboru ministrů Rec(2023)2 ze dne 15. 3. 2023 o právech, službách a podpoře obětí trestného činu
5. Doporučení Výboru ministrů Rec(85)11 ze dne 28. 6. 1985 o postavení oběti v rámci trestního práva a trestního řízení
6. Důvodová zpráva k zákonu č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
7. Důvodová zpráva k zákonu č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů)
8. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 19. 12. 1966
9. Rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV ze dne 15. 3. 2001 o postavení obětí v trestním řízení
10. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. 10. 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu
11. Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. 11. 1950
12. Usnesení č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky
13. Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů
14. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
15. Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů
16. Zákon č. 250/2016 Sb., zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
17. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
18. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
19. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů)

20. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)

21. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

C. Seznam použité judikatury

1. Attorney General v Leveller Magazine Ltd., rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království ze dne 1. 2. 1979, [1979] A.C. 440 (H.L.), [1979] 1 All ER 745
2. Bédat proti Švýcarsku, rozsudek ESLP ze dne 29. 3. 2016, stížnost č. 56925/08
3. Cox Broadcasting Corp. v. Cohn, rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 3. 3. 1975, 420 U.S. 469 (1975)
4. Globe Newspaper Co. v. Superior Ct., rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 23. 6. 1982, 457 U.S. 596 (1982)
5. Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94
6. Nález Ústavního soudu ze dne 14. 2. 2008, sp. zn. II. ÚS 2672/07
7. Nález Ústavního soudu ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 2155/16
8. Nález Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05
9. Nález Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2009, sp. zn. II. ÚS 2048/09
10. Nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10
11. P4 RADIO HELE NORGE ASA proti Norsku, rozhodnutí ESLP ze dne 6. 5. 2003, stížnost č. 76682/01
12. Police v O'Connor, rozhodnutí Vrchního soudu Nového Zélandu, [1992] 1 N.Z.L.R. 87 (H.C.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat [NON VIDI]
13. Pretto a ostatní proti Itálii, rozsudek ESLP ze dne 8. 12. 1983, stížnost č. 7984/77
14. R. v Beck, rozhodnutí Odvolacího soudu Spojeného království, [1993] 2 All E.R. 177 (C.A. (Crim. Div.)), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat [NON VIDI]
15. R. v Liddell, rozhodnutí Odvolacího soudu Nového Zélandu, [1995] 1 N.Z.L.R. 538 (C.A.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat [NON VIDI]

16. R. v Television New Zealand Ltd., rozhodnutí Odvolacího soudu Nového Zélandu, [1996] 3 N.Z.L.R. 393 (C.A.), přesné datum vydání rozhodnutí se nepodařilo dohledat [NON VIDI]
17. R. v. Bernardo, rozsudek Nejvyššího soudu Ontario ze dne 10. 2. 1995, 1995 CanLII 7434 (ON S.C.)
18. Riepan proti Rakousku, rozsudek ESLP ze dne 14. 11. 2000, stížnost č. 35115/97
19. Richmond Newspapers, Inc. v. Virginia, rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ze dne 2. 7. 1980, 448 U.S. 555, 100 S. Ct. 2814 (1980)
20. Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 7. 7. 2015, č. j. 3 A 9/2013-30
21. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 19. 9. 1924, sp. zn. Zm II 230/2004
22. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2017, č.j. 5 A 138/2014-38
23. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 6. 4. 2016, č.j. 8 A 375/2011-61
24. S. a Marper proti Spojenému království, rozsudek ESLP ze dne 4. 12. 2008, stížnosti č. 30562/04 a 30566/04
25. Scott v Scott, rozhodnutí Sněmovny lordů Spojeného království ze dne 2. 5. 1913, [1913] AC 417 (H.L.)
26. Z. proti Finsku, rozsudek ESLP ze dne 25. 2. 1997, stížnost č. 22009/93

Ochrana obětí trestných činů

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá ochranou soukromí obětí trestných činů. Cílem této práce je zaprvé ozřejmit, za jakými účely je třeba soukromí obětí chránit, zadruhé shrnout, jakými nástroji je soukromí obětí chráněno, a zatřetí zanalyzovat, jak se zájem na ochraně soukromí vyvažuje se zájmy jinými. Práce se člení na úvod, pět kapitol a závěr.

První dvě kapitoly slouží jako obecný úvod do problematiky ochrany soukromí obětí. Úvodní kapitola definuje základní pojmy pro danou problematiku, tedy oběť trestného činu, viktimizaci a soukromí. Kapitola druhá se soustředí na teoretická východiska této problematiky. Jednak objasňuje, proč je důležité na ochranu soukromí obětí klást důraz, jednak shrnuje, jaké mezinárodní a evropské prameny slouží jako podklad pro českou právní úpravu. Pro širší přehled je závěr této kapitoly věnován exkurzu do angloamerického pojetí ochrany soukromí obětí.

Práce dále analyzuje platnou českou právní úpravu, konkrétně § 15 a 16 zákona o obětech trestných činů a § 8a až 8d trestního řádu. Věnuje se tak pravidlům pro zveřejňování informací o činnosti orgánů činných v trestním řízení, zákazům zveřejnění totožnosti oběti a nástrojům pro ochranu vybraných osobních údajů oběti.

Čtvrtá kapitola se zabývá konfliktem mezi ochranou soukromí obětí a zásadou veřejnosti trestního řízení. Rozebírá jednotlivé situace, ve kterých je nutné hledat mezi těmito právními statky rovnováhu (například pořizování záznamů z průběhu soudního jednání nebo zveřejňování rozsudku).

Poslední kapitola popisuje, jak do soukromí obětí zasahují hromadné sdělovací prostředky při informování o trestněprávních kauzách, respektive jaké přístupy médií vůči obětem jsou vhodné a nevhodné. Na závěr shrnuje, jak se oběť proti zásahu médií do jejího soukromí může bránit, což blíže osvětluje příklady z rozhodovací praxe soudů.

Klíčová slova: oběť trestného činu, právní ochrana oběti, ochrana soukromí

Protection of crime victims

Abstract

This thesis deals with the protection of victims of crime, specifically with the protection of their privacy. The aim of the thesis is firstly to clarify the purposes for which victims' privacy needs to be protected, secondly to summarize the instruments by which victims' privacy is protected, and thirdly to analyze how the interest in protecting privacy is balanced against other interests. The thesis consists of an introduction, five chapters and a conclusion.

The first two chapters serve as a general introduction to the issue. The introductory chapter defines the basic concepts of the subject, namely victim of crime, victimization, and privacy. The second chapter focuses on the theoretical background of the issue. Firstly, it explains the importance of victims' privacy protection, and secondly, it summarizes the international and European sources serving as a basis for Czech legislation. For a broader overview, the chapter concludes with an excursion into the common law concept of victim privacy protection.

The thesis further analyzes the current Czech legislation, namely Sections 15 and 16 of the Victims of Crime Act and Sections 8a to 8d of the Code of Criminal Procedure. Thus, it focuses on the rules for disclosure of information on the activities of law enforcement agencies, prohibitions on disclosure of the victim's identity, and tools for the protection of selected personal data of the victim.

The fourth chapter deals with the conflict between the protection of victims' privacy and the principle of publicity of criminal proceedings. It analyzes various situations in which a balance between these legal goods must be sought (for example the taking of recordings of court proceedings or the publication of a judgment).

The last chapter describes how the mass media interfere with victims' privacy when reporting on criminal cases, or what media approaches to victims are appropriate and inappropriate. Finally, it summarizes how a victim can defend himself against media interference in his privacy, which is further explained by examples from the courts' decision-making practice.

Keywords: victim of crime, legal protection of victims, protection of privacy